

Bruxelles, 16. veljače 2022.
(OR. en)

6318/22

Međuinstitucijski predmet:
2022/0039(COD)

ESPACE 12	MI 117
RECH 90	CSC 45
COMPET 100	CSCGNSS 1
IND 43	CFSP/PESC 172
EU-GNSS 6	CSDP/PSDC 72
TRANS 86	CODEC 168
AVIATION 31	IA 14
MAR 25	CADREFIN 16
TELECOM 59	

PRIJEDLOG

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Za:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, glavni tajnik Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2022) 57 final
Predmet:	Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi Programa Unije za sigurnu povezivost za razdoblje 2023.–2027.

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2022) 57 final.

Priloženo: COM(2022) 57 final

Strasbourg, 15.2.2022.
COM(2022) 57 final

2022/0039 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o uspostavi Programa Unije za sigurnu povezivost za razdoblje 2023.–2027.

{SEC(2022) 77 final} - {SWD(2022) 30 final} - {SWD(2022) 31 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Opći je cilj ovog prijedloga uspostava sustava Unije za sigurne satelitske komunikacijske (dalje u tekstu „Program”) kojim se osigurava pružanje sigurnih, fleksibilnih i otpornih satelitskih komunikacijskih usluga na svjetskoj razini za državna tijela Unije i država članica.

Satelitske komunikacije osiguravaju potpunu pokrivenost koja dopunjava zemaljske mreže (kabelske veze kao što su optičke širokopojasne mreže ili bežične mreže). Satelitska komunikacija može osigurati nesmetanu digitalnu komunikaciju u područjima u kojima nema zemaljskih mreža (npr. oceani ili letovi, ili udaljene lokacije/otoci koji nisu pokriveni mobilnom ili širokopojasnom mrežom), u kojima su takve mreže uništene (npr. u poplavama ili šumskim požarima) ili u kojima se ne može vjerovati lokalnim mrežama (u kriznim situacijama ili za diplomatske službe u trećim zemljama ili za osjetljive državne operacije).

Državne satelitske komunikacije (GOVSATCOM) je strateška imovina usko povezana s nacionalnom sigurnošću koju koristi većina država članica. Javni korisnici obično biraju državna¹ ili javno-privatna rješenja² ili koriste određene akreditirane privatne pružatelje usluga. Među scenarijima upotrebe su nadzorne operacije, upravljanje krizama, uključujući civilnu zaštitu i humanitarne operacije u slučaju prirodnih katastrofa ili katastrofa izazvanih ljudskim djelovanjem, te povezivanje i zaštitu ključne infrastrukture.

Zbog razmjera i složenosti potrebnih ulaganja i zbog sinergija koje bi se mogle postići zajedničkim kapacitetom GOVSATCOM je već 2013.³ prepoznat kao obećavajuće područje za inicijative Unije, u kojem se može konkretno doprinijeti ciljevima snažne, sigurne i otporne Europske unije. On je sad sastavni dio Svemirske strategije za Europu⁴, Europskog obrambenog akcijskog plana⁵ i globalne strategije Europske unije. U zaključcima Vijeća⁶ koji su uslijedili dosljedno se podržavala ideja Unijine infrastrukture za državne satelitske komunikacije.

Donošenje Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o uspostavi Svemirskog programa Unije i osnivanju Agencije Europske unije za svemirski program te o stavljanju izvan snage uredaba (EU) br. 912/2010, (EU) br. 1285/2013 i (EU) br. 377/2014 i Odluke br. 541/2014/EU (dalje u tekstu „Uredba o svemiru”) bilo je prvi korak prema ostvarivanju tog cilja poboljšavanja otpornosti uspostavom namjenske komponente Svemirskog programa Unije za GOVSATCOM. Cilj toga je optimizirati upotrebu postojećih satelitskih komunikacijskih kapaciteta za državne korisnike objedinjavanjem i dijeljenjem dostupnih nacionalnih i privatnih resursa EU-a za satelitsku komunikaciju. Zbog ograničenog životnog vijeka satelita (oko 15 godina za satelite u geostacionarnoj orbiti (GEO)) u sljedećem će se desetljeću morati obnoviti nekoliko državnih infrastrukture koje će biti dio objedinjavanja i dijeljenja za potrebe GOVSATCOM-a⁷. Zbog toga je Uredbom (EU)

¹ Vlasnici državnih satelitskih komunikacija uključuju Francusku, Njemačku, Grčku, Italiju, Luksemburg, Španjolsku.

² Npr. njemački Satcom BW ili luksemburški GovSat.

³ [Zaključci Europskog vijeća od 19. i 20. prosinca 2013.](#)

⁴ Svemirska strategija za Europu COM(2016) 705 final.

⁵ Europski obrambeni akcijski plan COM(2016) 950 final.

⁶ [EUCO, prosinac 2013., COMPET – svemir, prosinac 2014., Vijeće za vanjske poslove – obrana, svibanj 2015.](#)

⁷ [PwC \(2016.\), „Satelitska komunikacija kao podrška sigurnosnim politikama i infrastrukturi EU-a” \(Satellite Communication to support EU Security Policies and Infrastructures\).](#)

2021/696 predviđeno da će trebati procijeniti razvoj potreba za satelitskom komunikacijom. U skladu s tom uredbom, ako se u toj procjeni „pokaže da taj pristup nije dovoljan za zadovoljavanje rastuće potražnje, trebalo bi biti moguće donijeti odluku o prelasku u drugu fazu i razvoju dodatne prilagođene svemirske infrastrukture ili kapaciteta putem javno-privatnih partnerstava, npr. sa satelitskim operaterima Unije.”

U nekoliko je studija potkrijepljen razvoj potreba⁸: Satelitska komunikacija tradicionalno se upotrebljava za govornu komunikaciju i prijenos podataka u udaljenim područjima (npr. na moru), no scenariji upotrebe brzo se mijenjaju i iziskuju nisku latenciju⁹ i globalnu pokrivenost. Iako se satelitska komunikacija prvenstveno oslanjala na svemirske letjelice u geosinkronoj orbiti (GEO), tehnički napredak omogućio je pojavu komunikacijskih konstelacija koje nisu u geostacionarnoj orbiti (NGSO), sastavljenih od satelita u niskoj Zemljinoj orbiti (LEO) i satelita u srednjoj Zemljinoj orbiti (MEO), i koje nude učinkovito ispunjavanje tih novih potreba korisnika.

Zbog sve veće opasnosti od hibridnih prijetnji i kiberprijetnji mogućnosti pojave prirodnih katastrofa potrebe državnih subjekata mijenjaju se u smjeru povećanja sigurnosti, pouzdanosti i dostupnosti satelitskih komunikacijskih rješenja razmjernih tim faktorima. Dodatna je prijetnja razvoj kvantnih računala. Očekuje se da će kvantna računala zahvaljujući svojim znatno poboljšanim svojstvima moći dešifrirati sadržaje koji se danas šifriraju. Cilj je inicijative Europske kvantne komunikacijske infrastrukture (EuroQCI)¹⁰ razviti kriptografske sustave koji će biti otporni i na buduće razvoje kako bi se ponudile dosad nezabilježene razine sigurne komunikacije koja će biti zaštićena od budućih napada kvantnim računalima. EuroQCI se trenutačno financira iz Obzora Europa, Digitalne Europe i Digitalnog sektora Instrumenta za povezivanje Europe. Uz to je u Komisijinu izvješću o strateškim predviđanjima¹¹ zaključeno da su digitalna hiperpovezivost i tehnološka transformacija među glavnim megatrendovima za sljedećih pola stoljeća, što se temelji na dosad nezabilježenoj potražnji za uslugama, primjerice u podatkovnom gospodarstvu i financijama.

Zbog tih se napredaka s globalnom satelitskom komunikacijskom poveziivošću sve više postupa kao sa strateškom imovinom. U tu svrhu trenutačno se uz državnu potporu provodi nekoliko velikih ne-EU projekata s nizom strateških ciljeva u području povezivosti¹². Strateške infrastrukture, koje su sve velike svemirske sile počele uspostavljati, ističu sve veću globalnu potrebu za uslugama za državne potrebe radi uspostave otporne povezivosti kako bi pružale podršku svojim sigurnosnim operacijama i povezale kritične infrastrukture, upravljale krizama i nadzirale granice i mora.

Trenutačno u niskoj Zemljinoj orbiti (LEO) ili srednjoj Zemljinoj orbiti (MEO) ne postoje niti se uspostavljaju operativni resursi EU-a koji bi mogla zadovoljiti nove potrebe državnih

⁸ Posebno u Planu europskog umrežavanja satelitskih telekomunikacija za državne korisnike koji zahtijevaju sigurne, interoperabilne, inovativne i standardizirane usluge (engl. *European Networking for satellite Telecommunication Roadmap for the governmental Users requiring Secure, inTeroperable, InnovativE and standardiseD services*, [ENTRUSTED](#)), istraživačkom projektu koji se financira u okviru programa EU-a za istraživanja i inovacije Obzor 2020., i studiji „Temelji za uspostavu sigurnog sustava svemirske povezivosti” (*Building Blocks Towards a Secure Space Connectivity System*) (DEFIS/2020/OP/008).

⁹ Latencija: vrijeme u milisekundama (ms) potrebno za prijenos podataka od zemaljskog odašljča do satelita i od satelita do zemaljskog prijemnika.

¹⁰ [Deklaracija o europskoj kvantnoj komunikacijskoj infrastrukturi \(EuroQCI\)](#)

¹¹ [Strategie Foresight Report 2021_en.pdf \(europa.eu\)](#).

¹² Kao što su „Transport Layer” Agencije za svemirski razvoj SAD-a, konstelacija od 300 do više od 500 satelita u niskoj Zemljinoj orbiti na visinama od 750 km do 1 200 km ili ruska Roscosmosova „Sfera”, konstelacija od 640 satelita u orbiti od 870 km.

korisnika. Postojeći namjenski satelitski komunikacijski kapaciteti na raspolaganju državama članicama kojima se pružaju usluge za državne potrebe temelje se na manjem broju objekata u geostacionarnoj orbiti koji uglavnom pokrivaju Europu. Većina kapaciteta namijenjena je vojnim misijama, a tim se sredstvima strogo upravlja (od infrastrukture u vlasništvu do strogih javno-privatnih partnerstava). Budući da su usluge koje pružaju ti kapaciteti vojnih satelitskih komunikacija (MILSATCOM) prilagođene posebnim vojnim potrebama, posebno u pogledu frekvencija, šifriranja, specifičnosti signala, korisničkih terminala i razine tajnosti, one se ne mogu upotrebljavati za većinu civilnih aplikacija državnih korisnika.

Zahvaljujući napretku tehnologija niske latencije, na temelju javnih potpora ili subvencija u SAD-u, Kini i Rusiji pojavljuju se razne megakonstelacije. Istodobno zbog dramatičnog rasta tih megakonstelacija vlada nedostatak dostupnih frekvencija i orbitalnih slotova. To u kombinaciji s ograničenim vijekom trajanja kapaciteta GOVSATCOM-a čini potrebu za sustavom EU-a za sigurnu povezivost hitnom. Program bi uklonio nedostatke u pogledu kapaciteta i sposobnosti za usluge državnih satelitskih komunikacija.

Program bi također trebao omogućiti privatnom sektoru da pruža komercijalne usluge satelitske komunikacije. Takve komercijalne usluge posebno bi omogućile da brza širokopojasna i neometana povezivost bude dostupna u cijeloj Europi, čime bi prestale postojati mrtve zone i čime bi se povećala kohezija među državnim područjima država članica, što obuhvaća i ruralna, periferna i izolirana područja i otoke, te bi pružile povezivost na zemljopisnim područjima od strateškog interesa izvan Unije.

U procjeni učinka ocijenjeno je da je javno-privatno partnerstvo najprikladniji model provedbe za ostvarivanje ciljeva Programa. Taj bi model omogućio da se iskoristi postojeća tehnološka i infrastrukturna baza satelitske komunikacije EU-a i da se pružaju pouzdane i inovativne usluge za državne potrebe. Istodobno bi se privatnim partnerima omogućilo da proširuju infrastrukturu Programa dodatnim sposobnostima za pružanje komercijalnih usluga. Time bi se dodatno optimizirali troškovi uvođenja i rada dijeljenjem troškova razvoja i uvođenja za komponente koje su zajedničke državnoj i komercijalnoj infrastrukturi te operativni troškovi omogućavanjem visoke razine objedinjavanja kapaciteta. Model bi poticao inovacije, posebno za mala i srednja poduzeća te novoosnovana poduzeća koja uvođe nove svemirske tehnologije i aplikacije („novi svemir”) jer bi omogućavao podjelu rizika istraživanja i razvoja među javnim i privatnim partnerima.

Paralelno s ovim programom:

- u okviru programa Obzor Europa namjenski udio komponenata klastera 4. dodijelit će se za aktivnosti istraživanja i inovacija, čime će se omogućiti dijeljenje rizika istraživanja i razvoja između javnih i privatnih partnera, među ostalim za potencijalne tehnologije koje bi se razvile u okviru novog svemira,
- u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI) dodijelit će se namjenski udio aktivnosti Globalne Europe, čime će se omogućiti dijeljenje rizika uvođenja i iskorištavanja između javnih i privatnih partnera za sustav povezivosti, čime će se međunarodnim partnerima omogućiti pružanje niza usluga s pripadajućim koristima,
- u okviru Svemirskog programa Unije dodijelit će se namjenski udio aktivnosti njegove komponente GOVSATCOM za aktivnosti povezane s razvojem GOVSATCOM-ova centra koji će biti dio zemaljske infrastrukture sustava za sigurnu povezivost.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Predloženi je program u skladu s postojećom svemirskom politikom EU-a. Konkretno, Programom bi se povećao svemirski kapacitet EU-a, koji se trenutačno sastoji od sustavâ EU-a za satelitsku navigaciju i promatranje Zemlje, Galilea i Copernicusa, kao i od kapaciteta za nadzor i praćenje u svemiru. Program se temelji na EU-ovoj komponenti GOVSATCOM Svemirskog programa Unije.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Prijedlog je dosljedan s nizom drugih politika Unije. Konkretno, pružanjem usluga za državne potrebe osigurala bi se daljnja kohezija u skladu s Unijinom digitalnom strategijom i strategijom za kibersigurnost tako što bi se zajamčilo integritet i otpornost europske infrastrukture, mreža i komunikacija. Programom bi se upravljalo na razini EU-a i pružila bi se vrlo visoka razina sigurnosti, čime bi se poboljšala sposobnost pružanja integriranog odgovora EU-a na sigurnosne prijetnje, na što se poziva u **strategiji EU-a za sigurnosnu uniju** i globalnoj strategiji **Europske unije za vanjsku i sigurnosnu politiku**. Usluge bi povezale **strateška područja**, kao što su Arktik i Afrika, u skladu s ciljevima politike u tim regijama i **strategijom Global Gateway**.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Prijedlog se temelji na članku 189. stavku 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) koji je pravna osnova za donošenje mjera Unije povezanih s europskom svemirskom politikom.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Zbog globalnih razmjera i prirode povezivosti to se pitanje ne može riješiti ni na lokalnoj ni na regionalnoj razini.

Program bi dopunjavao postojeće aranžmane za GOVSATCOM EU-a za objedinjavanje i dijeljenje postojećih kapaciteta državnih satelitskih komunikacijska. Međutim, nijedna država članica EU-a ne može sama zadovoljiti sve veće potrebe korisnika niti podmiriti troškove koji proizlaze iz toga.

Rješenje na razini EU-a pruža dodanu vrijednost jer bi se djelovanjem i koordinacijom na razini EU-a izbjeglo udvostručavanje nastojanja Unije i država članica. To bi dovelo do boljeg iskorištavanja postojeće imovine, veće sigurnosti i otpornosti, posebno na temelju kvantne kriptografije, bolje pokrivenosti i pružanja većeg raspona usluga. Koristi od toga imale bi i druge tematske politike EU-a i država članica.

Mjere na razini EU-a ostvaruju koristi od ekonomije razmjera. Potrebe pojedinačnih korisnika u državama članicama općenito su raznovrsne i često nepredvidive u pogledu opsega, kapaciteta, vremena i lokacije. Zajednički nazivnik svih scenarija upotrebe potreba je za fleksibilnošću zbog često nepredvidive i promjenjive potrebe za satelitskim komunikacijskim kapacitetima. Da bi se raspolagalo takvom fleksibilnošću pristupa kapacitetu, potrebna su velika ulaganja.

- **Proporcionalnost**

Ovim se prijedlogom ne uvode mjere osim onih koje su potrebne za postizanje glavnih ciljeva ovog programa. Prijedlogom se posebno utvrđuju minimalni zahtjevi za uspostavu europskog sustava za sigurnu povezivost i za pružanje odgovarajućih usluga državnih satelitskih komunikacija. U tom će pogledu kapacitet sustava biti osmišljen tako da, među ostalim,

dopuni postojeće satelitske komunikacijske kapacitete država članica i pokrije planirane dodatne potrebe za kapacitetima. Prijedlogom se ne uvodi nikakvo ograničenje na mogućnost državnih subjekata država članica da odabiru kapacitete koje odluče upotrebljavati.

Očekuje se da će prijedlog imati pozitivan učinak prelijevanja na svemirski sektor Unije, uključujući „novi svemir”. Građani će uz to imati koristi od poboljšane operativne učinkovitosti u području civilne zaštite.

Naposljetku, proračun dodijeljen Programu prikladan je za ostvarivanje postavljenih ciljeva i ne prelazi ono što je potrebno za njihovo ostvarivanje. Sredstva potrebna za provedbu Programa utvrđena su na temelju nekoliko pomnih analiza i procjena provedenih u okviru procjene učinka opisanih u nastavku.

- **Odabir instrumenta**

Prednost se daje uredbi Europskog parlamenta i Vijeća. Uredbom se osigurava ujednačenost i izravna primjena koji su potrebni za učinkovitu provedbu Programa, osiguravaju mu se odgovarajuća vidljivost i financijska sredstva potrebna za njegovu provedbu.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- ***Ex post* evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Nije primjenjivo.

- **Savjetovanja s dionicima**

Ovaj su program podržale informacije sa sastanaka stručnih skupina, javnih savjetovanja i radionica, na kojima su prikupljena stajališta svih relevantnih dionika (država članica i industrije), konkretno:

- od 2016. održani su brojni sastanci stručnih skupina s državama članicama u kontekstu inicijative za GOVSATCOM EU-a, na kojima se raspravljalo o potrebama za državnim satelitskim komunikacijama, objedinjavanju i dijeljenju tih komunikacija, provedbenim aspektima i tome što se postiže u ostvarivanju trenutnog programa;
- u 2021. održali su se brojni bilateralni sastanci s državama članicama u cilju utvrđivanja njihovih pojedinačnih potreba za državnim satelitskim komunikacijama i mogućih problema povezanih s programom. Većina država članica izjavila je da jasno podupire program i njegove opće ciljeve;
- Komisija je u svibnju i studenome 2021. održala dvije radionice s državama članicama na temu „Sigurna povezivost – trenutna situacija”. Na tim radionicama predstavljen je napredak u tehničkoj studiji o sigurnoj povezivosti, zajedno s mogućim modelima iskorištavanja sustava. Radionice su omogućile aktivne intervencije, pitanja i komentare država članica, što je uzeto u obzir u izradi ovog prijedloga;
- Komisija je u lipnju 2021. održala radionicu o sigurnoj povezivosti za novi europski svemirski ekosustav. Rasprava o inovativnim idejama za program za sigurnu povezivost i o mogućoj ulozi „novog svemira” vodila se među 458 sudionika (uključujući 196 MSP-ova i novoosnovanih poduzeća);
- među povratnim informacijama koje je Komisija primila od javnosti za početnu procjenu učinka su povratne informacije od 13 dionika; to su stajališta jedne skupine

rijetko naseljenih područja u EU-u, osam privatnih poduzeća, dva poslovna udruženja, jedne nevladine organizacije i jednog privatnog građanina. Industrija je podržala program, a većina je podržala pristup javno-privatnog partnerstva.

Države članice općenito se slažu da je potrebno nešto poduzeti. Nekoliko država članica istaknulo je da bi nacionalni kapaciteti sami po sebi mogli zadovoljiti kratkoročne potrebe, ali da dugoročno neće biti dovoljni. Neke rupe u pokrivenosti (npr. Arktik) već su dokumentirane. Nadalje, nekoliko država članica potvrdilo je sve veće potrebe državnih korisnika za zajamčenim pristupom sigurnoj satelitskoj komunikaciji.

Države članice također su istaknule potrebu za uključivanjem „novog svemira” jer su novoosnovana poduzeća pokazala da su tehnološki napredna i da žele pridonijeti inovativnim rješenjima.

Predstavnici svemirske industrije EU-a potvrdili su tijekom faze stjecanja znanja da trenutačno privatna poduzeća iz EU-a nemaju planova za samostalno stvaranje konstelacije za satelitsku komunikaciju kako bi ispunila sve veće potrebe državnih korisnika za niskom latencijom. Međutim, pozdravili su priliku za partnerstvo s EU-om u razvoju takvog sustava.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Prijedlog se temelji i na prikupljenim podacima i nalazima studije „Temelji za uspostavu sigurnog sustava svemirske povezivosti”¹³.

Komisija je angažirala i neovisnog konzultanta koji će osigurati odgovarajuću ekonometrijsku potporu i analizu te tako poduprijeti analizu neizravnih koristi programa.

Naposljetku, kvantitativni i kvalitativni podaci na kojima se temelji ovaj prijedlog prikupljeni su od država članica i relevantnih dionika iz industrije. Ovaj se prijedlog temelji i na radu Komisije na komponenti GOVSATCOM svemirskog programa EU-a, inicijativi EuroQCI i na istraživačkim aktivnostima provedenima u okviru projekta ENTRUSTED¹⁴.

- **Procjena učinka**

U skladu sa svojom politikom „bolje regulative” Komisija je provela procjenu učinka u pogledu uspostavljanja Programa.

Na temelju problema analiziranih u procjeni učinka, kako su prethodno navedeni, formulirana su tri posebna cilja politike:

- osigurati sigurnu satelitsku komunikaciju za rastuće javne potrebe,
- povećati otpornost operacija država članica i EU-a zajamčenim pristupom sigurnoj satelitskoj komunikaciji,
- pobrinuti se da državne komunikacijske potrebe nisu kritično ovisne o infrastrukturi izvan EU-a.

¹³ [DEFIS/OP/2020/008](#).

¹⁴ Plan europskog umrežavanja satelitskih telekomunikacija za državne korisnike koji zahtijevaju sigurne, interoperabilne, inovativne i standardizirane usluge (engl. *European Networking for satellite Telecommunication Roadmap for the governmental Users requiring Secure, interoperable, Innovative and standardised services* – [ENTRUSTED](#)) je istraživački projekt koji se financira u okviru programa EU-a za istraživanja i inovacije Obzor 2020.

Kako bi se riješio problem nedostatnih kapaciteta za pružanje sigurnih usluga za državne potrebe, razmotrene su navedene u nastavku opcije politike za ostvarivanje ciljeva na najučinkovitiji i najdjelotvorniji način.

„Osnovnog scenarij” znači da ne bi bilo mjera na razini EU-a osim onih koje se trenutačno provode u okviru GOVSATCOM-a EU-a. To je nastavak prve faze GOVSATCOM-a EU-a, tj. ograničen je na trenutačno objedinjavanje i dijeljenje sustava za satelitsku komunikaciju država članica i privatnih satelitskih komunikacijskih sustava. U takvom scenariju pojedinačne države članice ili poduzeća iz EU-a mogu odlučiti razviti nove usluge satelitske komunikacije, a dio tog kapaciteta može se prodati objedinjenom kapacitetu GOVSATCOM-a EU-a. Prelazak na drugu fazu GOVSATCOM-a EU-a u izvorno planiranom roku u svim bi slučajevima iziskivao zakonodavni akt, dodatna financijska sredstva i dostupnost frekvencija.

U okviru procjene razmatralo se i može li EU kupiti sigurne akreditirane usluge iz postojećih rješenja u javnom ili privatnom sektoru, što trenutačno podrazumijeva pružatelje usluga na stranom tržištu (3. opcija – konstelacija izvan EU-a). Iako je tržište satelitskih komunikacija EU-a već dobro razvijeno, trenutačno ne postoje pružatelji usluga iz EU-a koji bi mogli zadovoljiti rastuće potrebe državnih korisnika. Međutim, kupnja usluga iz privatnih izvora izvan EU-a nije najpoželjnija opcija iz perspektive sigurnosti i otvorene strateške autonomije jer je državama članicama i institucijama EU-a za državne potrebe nužan zajamčen pristup bez ograničenja uslugama sigurne povezivosti za koji ne moraju tražiti pristanak treće strane. Stoga se 3. opcijom ne bi ostvarili posebni ciljevi.

EU treba poduzeti korake da osigura pružanje tih usluga ili potpunim financiranjem i nabavom vlastitog sustava (1. opcija – potpuno javno) ili uključivanjem privatnih sredstava (2. opcija – u obliku ugovora o koncesiji s pravima komercijalnog korištenja). Posebni ciljevi postigli bi se u jednakoj mjeri 1. i 2. opcijom, ali 2. opcija je bolje ocijenjena u pogledu gospodarskih koristi koje može donijeti.

Gospodarske koristi koje 1. i 2. opcija dijele odnose se na uvođenje nove infrastrukture kojom bi se osiguralo bruto dodanu vrijednost (BDV) od 17 do 24 milijarde EUR i dodatna radna mjesta u svemirskoj industriji EU-a. Procjenjuje se da će ulaganja u infrastrukturu uspostavnog svemirskog sektora imati šesterostruki učinak u primijenjenim sektorima¹⁵. Učinke prelijevanja stvaraju primijenjeni sektori koji unapređuju svoje poslovanje uslugama, tehnologijama i podacima iz svemirskog sektora. Procjenjuje se da njihov BDV iznosi 10–19 milijardi EUR.

U 2. opciji privatni sektor ima mogućnost da nastavi ulagati u razvoj komercijalnih usluga, čime bi se trebale ostvariti veće gospodarske koristi za primijenjeni sektor jer se tu mogu iskoristiti znatne prilike na komercijalnom tržištu. Ako privatni partneri odluče razviti dodatnu infrastrukturu za komercijalne usluge, time bi se moglo pridonijeti dodatnom BDV-u i povećanju broja radnih mjesta u svemirskoj industriji EU-a u uspostavnom i primijenjenom sektoru.

Kad je riječ o socijalnom učinku, državne satelitske komunikacije povećavaju otpornost infrastrukture i javnih usluga EU-a, a time i društveni otisak njihove operativne učinkovitosti. Dodana vrijednost komunikacijske sposobnosti u slučaju izvanrednih situacija i katastrofa iznimno je visoka za građane i osobe odgovorne za ključne infrastrukturne lokacije. I ovdje bi se dodatnim ulaganjem u komercijalnu infrastrukturu još povećao socijalni učinak.

Kad je riječ o utjecaju programa na okoliš, 2. opcija, koja podrazumijeva razvoj dodatne infrastrukture, utjecala bi na okoliš zbog proizvodnje i pokretanja sustava. Međutim, u

¹⁵ [VIJEĆE EU-a: EU u svemiru.](#)

usporedbi s drugim industrijama, u proizvodnji svemirskih letjelica ne ispušta se znatna količina stakleničkih plinova. Razvoj bi uz to bio u skladu s međunarodnim standardima o zaštiti svemirskog okruženja (npr. Smjernice za smanjenje svemirskog otpada¹⁶ Odbora Ujedinjenih naroda za miroljubivo korištenje svemira (COPUOS) i Međuagencijskog odbora za koordinaciju svemirskog otpada (IADC)) i s postojećim nacionalnim zakonodavstvom¹⁷. Očekuje se i da će program pozitivno pridonijeti okolišu slično kao Galileo i Copernicus, za koje je ocijenjeno da su koriste za okoliš koje proizlaze iz upotrebe komponenata približno dvostruko veće od nastalog ekološkog otiska. Koristi za okoliš uključuju, na primjer, usluge satelitske komunikacije za pomorski nadzor kojima se podupire otkrivanje i reagiranje na onečišćenja, praćenje stanja okoliša i sposobnost nesmetanih komunikacijskih kapaciteta kad god je infrastruktura narušena, posebno zbog poplava, uragana ili drugih ekstremnih vremenskih pojava koje proizlaze iz klimatskih promjena.

Naposljetku, 2. opcija ima dodatne prednosti u mjeri u kojoj:

- poboljšava pružanje usluga za državne potrebe (niska latencija, otpornost, sigurnost, zajamčeni pristup, autonomno korištenje),
- omogućuje pružanje dodatnih komercijalnih usluga (gospodarski rast, društvene koristi),
- optimizira troškove nastale u proračunu Unije za:
 - troškove razvoja i uvođenja s obzirom na ekonomiju razmjera,
 - troškove operacija objedinjavanjem kapaciteta,
- potiče uvođenje inovativnih tehnologija, posebno uključivanjem „novog svemira” (dijeljenje tehnološkog rizika između javnog i privatnog sektora).

Kad je riječ o troškovima, procijenjeni trošak satelitskog komunikacijskog kapaciteta osmišljenog za državne potrebe iznosi oko 6 milijardi EUR, a povezan je s uvođenjem infrastrukture potrebne za pružanje usluga za državne potrebe. U okviru 2. opcije troškovi su podijeljeni na doprinos iz proračuna Unije, doprinose država članica i doprinose privatnog sektora.

Nacrt procjene učinka dostavljen je Odboru za nadzor regulative 11. listopada 2021. Nakon negativnog mišljenja Odbora o prvom nacrtu izvješća o procjeni učinka, revidirani nacrt procjene učinka podnesen je Odboru na drugo mišljenje 21. prosinca 2021. Iako je uočio poboljšanja kojima se odgovorilo na početne primjedbe, mišljenje Odbora je ipak 12. siječnja 2022. ostalo negativno jer je procjena učinka i dalje sadržavala znatne nedostatke u pogledu (1.) analitičke dosljednosti definicije problema, ciljeva, opcija, kriterija za usporedbu opcija i definicija budućih pokazatelja za praćenje; (2.) nedostatih objašnjenja o odabiru opcija politike s obzirom na tehnička rješenja; (3.) neutvrđenih rokova i navedenih izvora financiranja; (4.) jasnih metodoloških pretpostavki i valjanosti navedenih sekundarnih podataka; te (5.) nedostatih objašnjenja o usklađenosti programa s ciljevima Zakona o klimi.

Kako bi se odgovorilo na primjedbe iz drugog negativnog mišljenja Odbora, procjena učinka dopunjena je prilogom u kojem se navode dodatna pojašnjenja i dokazi o područjima u kojima je Odbor u svojem mišljenju iznio konkretne prijedloge za poboljšanja.

Metode rada Europske komisije ovlašćuju potpredsjednika za međuinstitucijske odnose i predviđanja da odobri nastavak inicijative za koju je Odbor za nadzor regulative dao drugo

¹⁶ [IADC](#).

¹⁷ [Space debris mitigation standards adopted by States and international organizations](#)

negativno mišljenje. Važno je napomenuti i da se mišljenjima Odbora za nadzor regulative procjenjuje kvaliteta procjene učinka, a ne povezani zakonodavni prijedlog.

Zbog političke važnosti ovog programa, hitnosti djelovanja i s obzirom na dodatna pojašnjenja i dokaze za koje se smatra da na zadovoljavajući način uklanjaju utvrđene nedostatke i uvažavaju predložene specifikacije Odbora za nadzor regulative, Komisija je, među ostalim i na temelju odobravanja potpredsjednika za međuinstitucijske odnose i predviđanja, smatrala prikladnim nastaviti s programom.

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

Nije primjenjivo.

- **Temeljna prava**

Program je u skladu s Poveljom o temeljnim pravima („Povelja”). Njome se vladama država članica i akterima EU-a stavlja na raspolaganje zajednički alat u obliku sigurne satelitske komunikacije. Jačanjem operativne učinkovitosti aktera u području sigurnosti programom se može pridonijeti zaštiti i jačanju prava građana na sigurnost (članak 6. Povelje) te na diplomatsku ili konzularnu zaštitu kad borave u trećoj zemlji (članak 46. Povelje). Program može dovesti i do bolje zaštite osobnih podataka (članak 8. Povelje) jer će se povećanom sigurnošću satelitske komunikacije poboljšati razina informacijske sigurnosti, osobito kad je riječ o prisluškivanju ili zavaravanju od trećih strana.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Doprinos Unije Programu od 2021. do 2027. je 2,4 milijardi EUR, od čega će 1,6 milijardi EUR biti u okviru novog programa Unije za sigurnu povezivost u razdoblju od 2023. do 2027., a 800 milijuna EUR u okviru tri druga programa: 430 milijuna EUR iz Obzora Europa, 220 milijuna EUR iz Svemirskog programa Unije i 150 milijuna EUR iz Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI).

Detaljna proračunska i financijska struktura utjecaja prijedloga na proračun Unije prikazana je u financijskom izvještaju priloženom prijedlogu i bit će pokrivena dostupnim sredstvima iz Višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021.–2027.

Programu Unije za sigurnu povezivost dodjeljuje se 1,6 milijardi EUR-a iz smanjenja od 260 milijuna EUR-a za Svemirski program Unije, 150 milijuna EUR-a iz „rezerve za nove izazove i prioritete” Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI), 400 milijuna EUR iz Europskog fonda za obranu, 440 milijuna EUR iz programa Digitalna Europa (DEP), i 200 milijuna EUR iz digitalnog dijela Instrumenta za povezivanje Europe (CEF) te iz 50 milijuna EUR iz nedodijeljene razlike pod naslovom 1. i 100 milijuna EUR iz nedodijeljene razlike pod naslovom 5. VFO-a.

Komisija predlaže da se smanjenje financijskih omotnica Svemirskog programa Unije, CEF-a, EDF-a, DEP-a i NDICI-ja izvede unutar varijacije od 15 % kako je utvrđeno točkom 18. Međuinstitucijskog sporazuma od 16. prosinca 2020. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava.

Članak 14. prijedloga propisuje da će se Program provoditi u okviru izravnog upravljanja u skladu s Financijskom uredbom ili u okviru neizravnog upravljanja s tijelima iz članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (c) Financijske uredbe.

Procijenjeni troškovi Programa rezultat su opsežnih analiza, potkrijepljenih iskustvom koje je Komisija stekla u upravljanju Svemirskim programom EU-a, pripremnim studijama i savjetovanjima s dionicima. Bitna potreba za kontinuitetom stručnog znanja vidljiva je u procijenjenim zahtjevima u pogledu ljudskih resursa, navedenima u financijskom izvještaju priloženom ovoj Uredbi.

5. DRUGI ELEMENTI

• Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja

U članku 6. stavku 1. prijedloga navodi se da se Program provodi putem ugovorâ, uključujući, ali ne ograničavajući se na ugovore o koncesiji kako su definirani u članku 2. stavku 14. Financijske uredbe ili mješovite ugovore.

Program će se evaluirati tri godine nakon stupanja na snagu Uredbe i svake četiri godine nakon toga. U evaluacijama programa procjenjivat će se, u skladu s Komisijinim Smjernicama za bolju regulativu, djelotvornost, učinkovitost, usklađenost i dodana vrijednost programa za EU. U skladu s člankom 37. prijedloga fokus će biti na uspješnosti usluga koje se pružaju u okviru programa i na tome kako se potrebe korisnika mijenjaju. Uz to će se provesti procjena ključnih elemenata i zrelosti lanca opskrbe EU-a kako bi se osiguralo da državne komunikacijske potrebe bitno ne ovise o infrastrukturi izvan EU-a. Institucije i agencije EU-a kao krajnji korisnici, koncesionar i Agencija Europske unije za svemirski program (EUSPA) provodit će evaluacije zajedno s Komisijom.

• Dokumenti s objašnjenjima (za direktive)

Nije primjenjivo.

• Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga

Prijedlog se sastoji od 11 poglavlja. Strukturiran je kako slijedi:

Poglavljje I. sadržava opće odredbe kojima se utvrđuje predmet prijedloga, a to je uspostava komunikacijskog sustava Unije za sigurnu povezivost za razdoblje višegodišnjeg financijskog okvira Unije 2021.–2027. U poglavlju se utvrđuju opći i posebni ciljevi programa i njegovo područje primjene. Nadalje, u poglavlju se definira infrastruktura programa. Poglavlje sadržava i odredbu u kojoj se navodi da se programom podupire inovativan i konkurentan svemirski sektor Unije i potiče novi svemirski ekosustav u Uniji, uključujući sudjelovanje MSP-ova, novoosnovanih poduzeća i inovatora iz svih država članice Unije.

U poglavlju II. utvrđuju se i definiraju usluge koje će se pružati u okviru programa. Nadalje, u tom se poglavlju utvrđuju pravila za pružanje usluga za državne potrebe te se definiraju sudionici i korisnici tih usluga.

U poglavlju III. utvrđuje se mehanizam financiranja programa. Njime se definiraju tokovi financiranja i utvrđuje financijska omotnica za doprinos iz proračuna Unije.

U poglavlju IV. utvrđuju se pravila za provedbu programa, koja se provode na temelju ugovorâ koje Komisija sklapa s ugovarateljem. Takav se ugovor dodjeljuje u skladu s načelima javne nabave utvrđenima u članku 17., kao i relevantnim odredbama Financijske uredbe, te može biti u obliku ugovora o koncesiji ili mješovitog ugovora. Ako se sklapanje ugovora o koncesiji ili mješovitog ugovora pokaže neodrživim, Komisija je u skladu sa stavkom 3. ovlaštena za provedbu programa na temelju ugovora o nabavi robe/uslugama ili radovima. U poglavlju se uz to utvrđuju pravila kojima se uređuje vlasništvo i uporaba imovine koja je dio te infrastrukture.

Poglavlje V. odnosi se na upravljanje programom. U njemu se navode uloge koje će u programu imati njegova četiri glavna aktera – Komisija, Agencija Europske unije za svemirski program, države članice, i Europska svemirska agencija – te odnosi između tih aktera.

Poglavlje VI. odnosi se na sigurnost, koja je posebno važna s obzirom na stratešku prirodu programa, te na vezu između svemira i sigurnosti. Mora se postići i održavati visok stupanj sigurnosti, što će se činiti uvođenjem djelotvornih mehanizama upravljanja koji se uglavnom temelje na iskustvu država članica i iskustvu koje je Komisija stekla posljednjih godina. Nadalje, kao i u bilo kojem programu sa strateškom dimenzijom, program mora proći neovisnu sigurnosnu akreditaciju na temelju odgovarajućih standarda.

U poglavlju VII. utvrđuju se kriteriji za sudjelovanje trećih zemalja i međunarodnih organizacija u programu i za pristup trećih zemalja i međunarodnih organizacija uslugama Programa za državne potrebe.

U poglavljima VIII. i IX. utvrđuju se odredbe za programiranje i evaluaciju programa te za delegiranje i provedbene mjere.

2022/0039 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o uspostavi Programa Unije za sigurnu povezivost za razdoblje 2023.–2027.

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 189. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Postoji sve veća potražnja državnih aktera u Uniji za sigurnim i pouzdanim uslugama satelitskih komunikacija, posebno zato što su one jedina održiva opcija u situacijama u kojima su zemaljski komunikacijski sustavi ne postoje ili u kojima su ti sustavi poremećeni ili nepouzdati. Cjenovno pristupačan i troškovno učinkovit pristup satelitskoj komunikaciji nezamjenjiv je i u udaljenim regijama, na otvorenom moru i u zračnom prostoru. Na primjer, satelitska komunikacija rješava dugoročnu dostupnost globalnog neprekidnog pristupa u slučajevima u kojima se trenutačno zbog nepostojanja visokopropusne komunikacije trenutačno ne mogu potpuno iskoristiti novi senzori i platforme koji promatraju 71 % našeg planeta, tj. oceana.
- (2) U zaključcima Europskog vijeća sa sastanka 19. i 20. prosinca 2013. pozdravljena je priprema za sljedeću generaciju državnih satelitskih komunikacija koja se ostvaruje bliskom suradnjom između država članica, Komisije i Europske svemirske agencije (ESA). Državne satelitske komunikacije utvrđene su i kao jedan od elemenata Globalne strategije za vanjsku i sigurnosnu politiku Europske unije iz lipnja 2016.

Državne satelitske komunikacije trebale bi biti dio odgovora EU-a na hibridne prijetnje te pružati potporu strategiji pomorske sigurnosti EU-a i politici Unije za Arktik.

- (3) Politički i sigurnosni odbor Vijeća podržao je 22. ožujka 2017. radni dokument „Potrebe civilnih i vojnih korisnika za državnim satelitskim komunikacijama na visokoj razini”¹⁸, pri čemu je ESVD sastavio potrebe u pogledu zahtjeva vojnih korisnika, koje je Europska obrambena agencija utvrdila u svojem zajedničkom cilju u pogledu osoblja donesenom 2014., i Komisija prikupila potrebe civilnih korisnika, koje su potom spojene u dokument o potrebama civilnih i vojnih korisnika na visokoj razini za državne satelitske komunikacije.
- (4) EU je 28. travnja 2021. prihvatio komponentu GOVSATCOM-a iz Uredbe (EU) 2021/696 kako bi korisnicima GOVSATCOM-a osigurao dugoročnu dostupnost pouzdanih, sigurnih i troškovno učinkovitih satelitskih komunikacijskih usluga. Uredbom (EU) 2021/696 predviđeno je da će se u prvoj fazi komponente GOVSATCOM, približno do 2025., upotrebljavati postojeći kapaciteti. U tom kontekstu Komisija treba nabaviti kapacitete GOVSATCOM-a od država članica s nacionalnim sustavima i svemirskim kapacitetima te od komercijalnih pružatelja satelitskih komunikacija ili usluga, vodeći računa o ključnim sigurnosnim interesima Unije. U toj prvoj fazi usluge GOVSATCOM-a uvodile bi se postupno. To se temelji i na pretpostavci da ako tijekom prve faze detaljna analiza buduće ponude i potražnje pokaže da taj pristup nije dovoljan za zadovoljavanje sve veće potražnje, bit će potrebno prijeći na drugu fazu te s privatnim sektorom, tj. sa satelitskim operaterima Unije, razviti dodatnu dogovorenu svemirsku infrastrukturu ili kapacitete.
- (5) Sad je jasno da postojeća imovina Unije za satelitsku komunikaciju ne može zadovoljiti nove potrebe državnih korisnika koji su sve skloniji rješenjima veće sigurnosti, niže latencije i globalne pokrivenosti. Iako je nedavni tehnički napredak omogućio pojavu komunikacijskih konstelacija koje nisu u geostacionarnoj orbiti (NGSO) i postupno pružanje usluga povezivosti velike brzine i niske latencije. Postoji mogućnost da se rješenje za sve veće potrebe državnih korisnika nađe u razvoju i uvođenju dodatne infrastrukture jer su u Europskoj uniji trenutačno dostupne registracije za frekvencije potrebne za pružanje traženih usluga. Ako se ne iskoriste, te će registracije isteći pa će biti dodijeljene drugim subjektima. Budući da su frekvencije sve manje dostupan resurs, EU možda neće ponovno dobiti tu priliku.
- (6) U zaključcima Europskog vijeća od 21. i 22. ožujka 2019. istaknuto je da Unija treba ići korak dalje u razvoju konkurentnog, sigurnog, uključivog i etičkog digitalnog gospodarstva s vrhunskom poveziivošću.
- (7) U Komisijinu „Akcijском planu za postizanje sinergije između civilne, obrambene i svemirske industrije” od 22. veljače 2021. navodi se da mu je cilj „omogućiti dostupnost veza visoke brzine svima u Europi te osigurati otporan sustav povezivosti zahvaljujući kojem će Europa ostati povezana što god da se dogodi”¹⁹.
- (8) Unija bi se zbog rasta državnih potreba trebala pobrinuti za pružanje otpornih, globalnih, zajamčenih i fleksibilnih satelitskih komunikacijskih rješenja, koja se temelje na tehnološkoj i industrijskoj bazi EU-a, kako bi se povećala otpornost

¹⁸ CSDP/PSDC 152, CFSP/PESC 274, COPS 103.

¹⁹ COM(2021) 70 final.

operacija država članica i institucija Unije zahvaljujući zajamčenom i neprekinutom pristupu satelitskoj komunikaciji.

- (9) Satelitska komunikacija može povećati opću otpornost komunikacijskih mreža. Svemirski komunikacijski sustav jedina je održiva opcija u situacijama u kojima zemaljski sustavi ne postoje ili u kojima su ti sustavi poremećeni ili nepouzdana. Na primjer, može omogućiti digitalnu komunikaciju u područjima u kojima nema zemaljskih mreža, što obuhvaća pokrivenost oceana, na letovima, udaljena područja ili područja u kojima su lokalne mreže uništene zbog prirodnih katastrofa ili u kojima se u kriznim situacijama u njih ne može pouzdati.
- (10) Stoga je važno uspostaviti novi Program Unije za sigurnu povezivost („Program”) kako bi se donijeli propisi o satelitskoj komunikacijskoj infrastrukturi Unije, koja bi se trebala temeljiti na komponenti GOVSATCOM Svemirskog programa Unije i koja bi isto tako trebala iskoristiti dodatne nacionalne i europske kapacitete, koji postoje u trenutku provedbe mjera, te dalje razvijati inicijativu za europsku kvantnu komunikacijsku infrastrukturu (EuroQCI).
- (11) Programom bi se trebalo osigurati pružanje usluga za državne potrebe i omogućiti pružanje komercijalnih usluga na temelju namjenske državne i komercijalne infrastrukture. Program bi se stoga trebao sastojati od mjera razvoja i validacije za izgradnju početne svemirske i zemaljske infrastrukture i za lansiranje početne svemirske infrastrukture. Program bi zatim trebao uključivati aktivnosti uvođenja usmjerene na dovršetak svemirske i zemaljske infrastrukture potrebne za pružanje usluga za državne potrebe. Pružanje usluga za državne potrebe, rad, održavanje i stalno poboljšavanje infrastrukture nakon njezina uvođenja i razvoj budućih generacija usluga za državne potrebe trebali bi biti dio aktivnosti koje se provode u okviru iskorištavanja. Iskorištavanje bi trebalo započeti što je prije moguće pružanjem početnog skupa usluga čiji je cilj da se do 2024. što prije zadovolje sve veće potrebe državnih korisnika.
- (12) Države članice su u lipnju 2019. počele potpisivati Deklaraciju o europskoj kvantnoj komunikacijskoj infrastrukturi (EuroQCI), na temelju koje su se dogovorile da će zajedno s Komisijom i uz potporu ESA-e raditi na razvoju kvantne komunikacijske infrastrukture za cijeli EU. U skladu s tom Deklaracijom cilj je EuroQCI-ja uvođenje infrastrukture za certificiranu sigurnu kvantnu komunikaciju među krajnjim korisnicima, kojom se omogućuju iznimno siguran prijenos i pohrana informacija i podataka te koja može povezati ključna javna komunikacijska sredstva u cijeloj Uniji. U tu bi svrhu trebalo izgraditi povezanu svemirsku infrastrukturu i zemaljsku infrastrukturu kako bi se omogućilo generiranje i distribucija kriptografskih ključeva na temelju kvantne teorije informacija. Program će doprinijeti ostvarenju ciljeva Deklaracije o EuroQCI-ju razvojem svemirske infrastrukture EuroQCI-ja integrirane u svemirsku i zemaljsku infrastrukturu Programa. Svemirsku infrastrukturu EuroQCI-ja trebalo bi razviti u okviru Programa u dvije glavne faze, preliminarnoj fazi potvrđivanja i fazi potpunog uvođenja, što bi trebalo u potpunosti integrirati s Programom, uključujući odgovarajuća rješenja za povezivost među satelitima i prijenos podataka između satelita i tla. Program bi trebao integrirati EuroQCI u svoju državnu infrastrukturu jer će EuroQCI pružiti kriptografske sustave otporne na buduće trendove koji nude dosad nezabilježene razine sigurne komunikacije zahvaljujući otpornosti na buduće napade kvantnih računala.
- (13) Kako bi se optimizirali svi dostupni resursi za satelitsku komunikaciju, zajamčio pristup u nepredviđenim situacijama, kao što su prirodne katastrofe, te osigurali

operativna učinkovitost i brzo ispunjavanje zahtjeva, neophodan je zemaljski segment. Zemaljski segment trebao bi biti koncipiran na temelju operativnih i sigurnosnih zahtjeva.

- (14) Kako bi se proširili kapaciteti Unije za satelitsku komunikaciju, infrastruktura Programa trebala bi integrirati infrastrukturu razvijenu za potrebe komponente GOVSATCOM Svemirskog programa Unije. Konkretno, zemaljska infrastruktura Programa trebala bi obuhvatiti GOVSATCOM-ove centre i drugu imovinu zemaljskih segmenata.
- (15) Usluge omogućene Programom trebale bi povezati strateška područja kao što su Arktik i Afrika te pridonijeti geopolitičkoj otpornosti pružanjem dodatne povezivosti u skladu s ciljevima politike u tim regijama i strategijom Global Gateway²⁰.
- (16) Primjereno je da sateliti izgrađeni za potrebe Programa budu opremljeni korisnim teretom koji može omogućiti povećanje kapaciteta i usluga komponenata Svemirskog programa Unije, čime se omogućuje razvoj dodatnih misija pod uvjetima utvrđenima u Uredbi (EU) 2021/696. Time bi se moglo ponuditi alternativne usluge određivanja položaja, navigacije i mjerenja vremena koje dopunjavaju Galileo, postići emitiranje poruka EGNOS-a/SBAS-a s nižom latencijom, uvesti svemirske senzore za nadzor u svemiru i podupirati poboljšanje postojećih kapaciteta Copernicusa, posebno onih za hitne službe i službe civilne sigurnosti.
- (17) Za sigurnost Unije i njezinih država članica te za jamčenje sigurnosti i integriteta usluga za državne potrebe ključno je da se svemirska sredstva Programa, ako je to moguće, lansiraju s državnog područja država članica. Nadalje, mikrolanseri mogu pružiti dodatnu fleksibilnost kako bi se omogućilo brzo postavljanje svemirskih resursa.
- (18) Važno je da sva materijalna i nematerijalna imovina povezana s državnom infrastrukturu bude u vlasništvu Unije, pri čemu se mora poštovati Povelja Europske unije o temeljnim pravima, uključujući njezin članak 17. Usprkos tome što bi Unija bila vlasnik te imovine, Unija bi trebala imati mogućnost da, u skladu s ovom Uredbom i kad to ocijeni prikladnim na temelju procjene pojedinačnog slučaja, tu imovinu učini dostupnom trećim stranama ili da je se riješi.
- (19) Programom bi se trebale pružati usluge u cilju zadovoljavanja potreba državnih korisnika. U dokumentu o potrebama civilnih i vojnih korisnika za državnim satelitskim komunikacijama na visokoj razini²¹, koji je u ožujku 2017. potvrdio Sigurnosni odbor Vijeća, utvrđena su tri scenarija upotrebe usluga za državne potrebe: nadzor, upravljanje krizama te povezivanje i zaštita ključne infrastrukture.
- (20) Operativni zahtjevi za usluge za države potrebe trebali bi se temeljiti na analizi scenarija upotrebe. Na temelju tih operativnih zahtjeva, u kombinaciji sa sigurnosnim zahtjevima i sve većom potražnjom za uslugama za državne potrebe, trebalo bi razviti portfelj usluga za državne potrebe. Portfelj usluga trebao bi služiti kao referenca za osnovnu razinu usluga za državne potrebe. U portfelju usluga za državne potrebe trebalo bi uzeti u obzir portfelj usluga GOVSATCOM-a uspostavljen u okviru Uredbe (EU) 2021/696. Kako bi se održavala najbolja moguća usklađenost potražnje i pruženih usluga, trebalo bi redovito ažurirati portfelj usluga za državne potrebe.

²⁰ JOIN(2021) 30 final.

²¹ EEAS(2017) 359.

- (21) Satelitska komunikacija je konačan resurs ograničen satelitskim kapacitetom, frekvencijom i zemljopisnom pokrivenošću. U cilju postizanja troškovne učinkovitosti i iskorištavanja ekonomije razmjera Programom bi se trebala optimizirati usklađenost ponude usluga za državne potrebe i potražnje za njima. Budući da se potražnja i potencijalna ponuda mijenjaju s vremenom, Komisija bi trebala pratiti potrebe kako bi prilagodila portfelj usluga za državne potrebe kad god se to čini potrebnim.
- (22) Program bi također trebao omogućiti privatnom sektoru da pruža komercijalne usluge. Takve komercijalne usluge mogle bi posebno pridonijeti da brza širokopojasna i neometana povezivost bude dostupna u cijeloj Europi, čime bi prestale postojati komunikacijske mrtve zone i čime bi se povećala kohezija među državnim područjima država članica, što obuhvaća i ruralna, periferna i izolirana područja i otoke, te bi pružile povezivost na zemljopisnim područjima od strateškog interesa.
- (23) Države članice, Vijeće, Komisija i Europska služba za vanjsko djelovanje (ESVD), kao i druge agencije i tijela Unije, trebali bi moći postati sudionici Programa u mjeri u kojoj odluče ovlastiti korisnike usluga za državne potrebe ili osigurati kapacitete, lokacije ili objekte. Uzimajući u obzir to da države članice trebaju odlučiti hoće li ovlastiti nacionalne korisnike usluga za državne potrebe, države članice ne bi trebale biti obvezne postati sudionici Programa ni domaćini infrastrukture Programa.
- (24) Svaki sudionik Programa trebao bi imenovati nadležno tijelo za sigurnu povezivost koje će pratiti poštuju li korisnici i drugi nacionalni subjekti koji imaju ulogu u Programu primjenjiva pravila i sigurnosne postupke utvrđene u sigurnosnim zahtjevima.
- (25) Ovom se Uredbom utvrđuje financijska omotnica, koja predstavlja primarni referentni iznos u smislu točke 18. Međuinstitucijskog sporazuma od 16. prosinca 2020. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava²², za Europski parlament i Vijeće tijekom godišnjeg proračunskog postupka.
- (26) Ciljevi Programa usklađeni su i komplementarni s ciljevima drugih programa Unije, posebno programa Obzor Europa uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/695 Europskog parlamenta i Vijeća²³, programa Digitalna Europa uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/694 Europskog parlamenta i Vijeća²⁴, Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća²⁵, Instrumenta za povezivanje Europe uspostavljenog

²² SL L 433 I, 22.12.2020., str. 28.

²³ Uredba (EU) 2021/695 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o uspostavi Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa, o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i širenje rezultata te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1290/2013 i (EU) br. 1291/2013 (SL L 170, 12.5.2021., str. 1.).

²⁴ Uredba (EU) 2021/694 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o uspostavi programa Digitalna Europa te o stavljanju izvan snage Odluke (EU) 2015/2240 (SL L 166, 11.5.2021., str. 1.).

²⁵ Uredba (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. lipnja 2021. o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, izmjeni i stavljanju izvan snage Odluke br. 466/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2017/1601 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 480/2009 (SL L 209, 14.6.2021., str. 1.).

Uredbom (EU) 2021/1153 Europskog parlamenta i Vijeća²⁶ i, posebno, Svemirskog programa Unije uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/696 Europskog parlamenta i Vijeća²⁷.

- (27) U okviru programa Obzor Europa namjenski udio komponenata klastera 4. dodijelit će se za aktivnosti istraživanja i inovacija povezane s razvojem i validacijom sustava za sigurnu povezivost, među ostalim za potencijalne tehnologije koje bi se razvile u okviru novog svemira. U okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI) dodijelit će se namjenski udio sredstava Globalne Europe za aktivnosti povezane s radom sustavom i globalnim pružanjem usluga kojim će se međunarodnim partnerima omogućiti pružanje niza usluga. U okviru Svemirskog programa Unije dodijelit će se namjenski udio aktivnosti njegove komponente GOVSATCOM za aktivnosti povezane s razvojem GOVSATCOM-ova centra koji će biti dio zemaljske infrastrukture sustava za sigurnu povezivost. Financiranje dobiveno iz tih programa trebalo bi se programa trebala bi se provoditi u skladu s pravilima tih programa. Budući da se ta pravila mogu znatno razlikovati od pravila iz ove Uredbe, prilikom odlučivanja o financiranju aktivnosti istovremeno i iz sredstava iz Obzora Europa i NDICI-ja i iz Programa Unije za sigurnu povezivost trebalo bi uzeti u obzir potrebu da se djelotvorno postignu željeni ciljevi politike.
- (28) Zbog svojih inherentnih posljedica za sigurnost Unije i njezinih država članica Program dijeli ciljeve i načela i s Europskim fondom za obranu uspostavljenim Uredbom (EU) 2021/697 Europskog parlamenta i Vijeća²⁸. Stoga bi dio financiranja iz tog Programa trebalo dodijeliti za financiranje aktivnosti u okviru ovog Programa, posebno mjera povezanih s uvođenjem njegove infrastrukture.
- (29) Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća²⁹ („Financijska uredba”) primjenjuje se na Program. Financijskom uredbom utvrđuju se pravila o izvršenju proračuna Unije, među ostalim pravila o bespovratnim sredstvima, nagradama, nabavi, neizravnom upravljanju, financijskim instrumentima, proračunskim jamstvima, financijskoj pomoći i nadoknadi troškova vanjskim stručnjacima.
- (30) U skladu s člankom 191. stavkom 3. Financijske uredbe isti se troškovi ni u kakvim okolnostima ne smiju dvaput financirati iz proračuna Unije.
- (31) Komisija bi prilikom obavljanja određenih zadata neregulatorne prirode trebala moći, prema potrebi i u mjeri u kojoj je to nužno, iskoristiti tehničku podršku određenih vanjskih strana. Ostali subjekti uključeni u javno upravljanje Programom isto bi tako

²⁶ Uredba (EU) 2021/1153 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2021. o uspostavi Instrumenta za povezivanje Europe i stavljanju izvan snage uredaba (EU) br. 1316/2013 i (EU) br. 283/2014 (SL L 249, 14.7.2021., str. 38.).

²⁷ Uredba (EU) 2021/696 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o uspostavi Svemirskog programa Unije i osnivanju Agencije Europske unije za svemirski program te o stavljanju izvan snage uredaba (EU) br. 912/2010, (EU) br. 1285/2013 i (EU) br. 377/2014 i Odluke br. 541/2014/EU (SL L 170, 12.5.2021., str. 69.).

²⁸ Uredba (EU) 2021/697 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o uspostavi Europskog fonda za obranu i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2018/1092 (SL L 170, 12.5.2021., str. 149.).

²⁹ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012, (SL L 193, 30.7.2018., str. 1.).

trebali moći upotrebljavati istu tehničku podršku prilikom obavljanja zadaća koje su im povjerene ovom Uredbom.

- (32) Na ovu se Uredbu primjenjuju horizontalna financijska pravila koja su Europski parlament i Vijeće donijeli na temelju članka 322. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Ta su pravila utvrđena u Financijskoj uredbi i njima se osobito određuje postupak donošenja i izvršenja proračuna putem bespovratnih sredstava, nabave, nagrada i neizravnog izvršenja te predviđaju provjere odgovornosti financijskih izvršitelja. Pravila donesena na temelju članka 322. UFEU-a uključuju i opći režim uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije.
- (33) Ugovori o nabavi sklopljeni u okviru Programa za aktivnosti financirane iz Programa trebali bi biti u skladu s pravilima Unije. U tom kontekstu Unija bi trebala biti odgovorna i za definiranje ciljeva u pogledu javne nabave koje treba nastojati ostvariti.
- (34) U članku 154. Financijske uredbe propisano je da se, na temelju rezultata *ex ante* procjene, Komisija mora moći osloniti na sustave i postupke osoba ili subjekata kojima je povjereno izvršenje sredstava Unije. Ako je potrebno, u odgovarajućem sporazumu o doprinosu trebalo bi utvrditi posebne prilagodbe za te sustave i postupke („nadzorne mjere”) i za aranžmane za postojeće ugovore.
- (35) Kako bi se ispunili ciljevi Programa, važno je moći iskoristiti, prema potrebi, kapacitete koje nude javni i privatni subjekti Unije koji su aktivni u području svemira te raditi i na međunarodnoj razini s trećim zemljama ili međunarodnim organizacijama. Zbog toga je potrebno predvidjeti mogućnost primjene svih relevantnih alata i metoda upravljanja predviđenih UFEU-om i Financijskom uredbom i postupaka zajedničke nabave.
- (36) U skladu s Financijskom uredbom, Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća³⁰ i uredbama Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95³¹, (Euratom, EZ) br. 2185/96³² i (EU) 2017/1939³³, financijski interesi Unije trebaju biti zaštićeni razmjernim mjerama, među ostalim mjerama koje se odnose na sprečavanje, otkrivanje, ispravljanje i ispitivanje nepravilnosti uključujući prijevare, na povrat izgubljenih, pogrešno plaćenih ili nepravilno upotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, na izricanje administrativnih sankcija. Osobito, u skladu s uredbama (Euratom, EZ) br. 2185/96 i (EU, Euratom) br. 883/2013 Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) ovlašten je provoditi administrativne istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, radi utvrđivanja je li došlo do prijave, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti, koja utječe na financijske interese Unije. Ured europskog javnog tužitelja (EPPO) ovlašten je, u skladu s Uredbom (EU) 2017/1939, provoditi istrage i kazneni progon kaznenih djela koja utječu na financijske interese Unije, kako je predviđeno u Direktivi (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i

³⁰ Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18.9.2013., str. 1.).

³¹ Uredba Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica (SL L 312, 23.12.1995., str. 1.).

³² Uredba Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevara i ostalih nepravilnosti (SL L 292, 15.11.1996., str. 2.).

³³ Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO) (SL L 283, 31.10.2017., str. 1.).

Vijeća³⁴. U skladu s Financijskom uredbom svaka osoba ili svaki subjekt koji prima sredstva Unije treba u potpunosti surađivati u zaštiti financijskih interesa Unije, dodijeliti potrebna prava i potreban pristup Komisiji, OLAF-u, Revizorskom sudu i, u pogledu onih država članica koje sudjeluju u pojačanoj suradnji na temelju Uredbe (EU) 2017/1939, EPPO-u, te osigurati da svaka treća strana uključena u izvršenje sredstava Unije dodijeli jednakovrijedna prava.

- (37) Kako bi se osigurala zaštita financijskih interesa Unije, potrebno je od trećih zemalja zahtijevati da odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, OLAF-u i Revizorskom sudu dodijele potrebna prava i potreban pristup za sveobuhvatno izvršavanje njihovih ovlasti.
- (38) Javno-privatno partnerstvo najprikladniji je model za ostvarivanje ciljeva Programa. Njime bi se omogućilo da se nadogradi postojeća tehnološka i infrastrukturna baza satelitskih komunikacija EU-a te da se pruže pouzdane i inovativne usluge za državne potrebe, a privatnom partneru omogućilo bi se da dopuni infrastrukturu Programa dodatnim mogućnostima za pružanje komercijalnih usluga dodatnim vlastitim ulaganjima. Takvim bi se modelom dodatno optimizirali troškovi uvođenja i rada dijeljenjem troškova razvoja i uvođenja za komponente koje su zajedničke državnoj i komercijalnoj infrastrukturi te operativni troškovi omogućavanjem visoke razine objedinjavanja kapaciteta. Njime bi se potaknule inovacije, posebno za „novi svemir”, omogućavanjem dijeljenja rizika u području istraživanja i razvoja između javnih i privatnih partnera.
- (39) Provedbeni model mogao bi biti u obliku ugovora o koncesiji ili drugih ugovornih aranžmana. Bez obzira na model provedbe, trebalo bi uspostaviti nekoliko ključnih načela. Ugovorom bi se trebala utvrditi jasna raspodjela zadaća i odgovornosti između javnih i privatnih partnera. Stoga bi trebalo izbjeći bilo kakvu prekomjernu naknadu privatnom partneru za pružanje usluga za državne potrebe, omogućiti privatnom sektoru da uvede pružanje komercijalnih usluga i osigurati odgovarajuće određivanje prioriteta u pogledu potreba državnih korisnika. Komisija bi trebala moći procjenjivati i odobravati takve usluge kako bi se osiguralo očuvanje temeljnih interesa Unije i ciljeva Programa i uspostavu odgovarajućih zaštitnih mjera za sprečavanje mogućeg narušavanja tržišnog natjecanja koje proizlazi iz pružanja komercijalnih usluga; takve zaštitne mjere mogle bi uključivati razdvajanje računa između usluga za državne potrebe i komercijalnih usluga te otvoren, pošten i nediskriminirajući pristup infrastrukturi potrebnoj za pružanje komercijalnih usluga. Javno-privatno partnerstvo trebalo bi poticati sudjelovanje novoosnovanih poduzeća i MSP-ova duž cijelog lanca vrijednosti koncesije i u državama članicama, čime bi se potaknuo razvoj inovativnih i disruptivnih tehnologija.
- (40) Dobro javno upravljanje Programom iziskuje jasnu raspodjelu odgovornosti i zadaća među različitim uključenim akterima kako bi se izbjeglo nepotrebno preklapanje te smanjila prekoračenja troškova i kašnjenja. Svi akteri koji sudjeluju u upravljanju trebali bi podupirati, u svojem području nadležnosti i u skladu sa svojim odgovornostima, ostvarivanje ciljeva Programa.
- (41) Države članice već su dugo aktivne u području svemira. Raspolazu sustavima, infrastrukturom, nacionalnim agencijama i tijelima povezanim sa svemirom. Stoga

³⁴ Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevара počinenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28.7.2017., str. 29.).

moгу znatno pridonijeti Programu, a osobito njegovoj provedbi. Mogu surađivati s Unijom na promicanju usluga i aplikacija Programa i osiguravati usklađenost između relevantnih nacionalnih inicijativa i Programa. Komisija bi mogla biti u mogućnosti mobilizirati sredstva koja na raspolaganju imaju države članice, služiti se njihovom pomoći i, podložno zajednički dogovorenim uvjetima, povjeravati državama članicama neregulatorne zadaće u provedbi Programa. Nadalje, te države članice trebale bi poduzimati sve potrebne mjere kako bi osigurale zaštitu zemaljske infrastrukture koja je uspostavljena na njihovim državnim područjima. Povrh toga, države članice i Komisija trebale bi surađivati međusobno te s odgovarajućim međunarodnim tijelima i regulatornim tijelima kako bi osigurale da su frekvencije potrebne za Program dostupne i zaštićene na odgovarajućoj razini kako bi se omogućio potpuni razvoj i provedba primjena utemeljenih na ponuđenim uslugama, u skladu s Odlukom br. 243/2012/EU Europskog parlamenta i Vijeća³⁵.

- (42) U skladu s člankom 17. Ugovora o Europskoj uniji (UEU) odgovornost je Komisije kao promicateljice općeg interesa Unije da provodi Program, preuzme sveukupnu odgovornost i promiče upotrebu Programa. Kako bi optimizirala resurse i nadležnosti različitih dionika, Komisija bi u opravdanim okolnostima trebala moći povjeriti određene zadaće drugim subjektima. Budući da ima sveukupnu odgovornost za Program, Komisija bi trebala utvrditi glavne tehničke i operativne zahtjeve potrebne za daljnji razvoj sustava i usluga. To bi trebala učiniti nakon savjetovanja sa stručnjacima, korisnicima i drugim relevantnim dionicima iz država članica. Naposljetku, u skladu s člankom 4. stavkom 3. UFEU-a, izvršavanje nadležnosti Unije ne sprečava države članice u izvršavanju njihovih nadležnosti. Međutim, kako bi se sredstva Unije dobro iskoristila, primjereno je da Komisija u najvećoj mogućoj mjeri osigura usklađenost aktivnosti koje se provode u kontekstu Programa s aktivnostima država članica.
- (43) Misija je Agencije Europske unije za svemirski program („Agencija”) pridonositi Programu, posebno u pogledu sigurnosne akreditacije. Stoga bi određene zadaće povezane s tim područjima trebalo povjeriti Agenciji. Osobito kad je riječ o sigurnosti i imajući u vidu iskustvo Agencije u tom području, Agencija bi trebala biti odgovorna za sigurnosnu akreditaciju usluga za državne potrebe i državne infrastrukture. Nadalje, Agencija bi trebala obavljati zadaće koje joj je povjerila Komisija. Kad se Agenciji povjeravaju zadaće, trebalo bi joj staviti na raspolaganje odgovarajuće ljudske, administrativne i financijske resurse.
- (44) Na temelju stručnog znanja stečenog proteklih godina u području upravljanja, rada i pružanja usluga povezanih s komponentama Galileo i EGNOS Svemirskog programa Unije Agencija je najprikladnije tijelo za provedbu, pod nadzorom Komisije, svih zadaća povezanih s radom državne infrastrukture i pružanjem usluga za državne potrebe. Agenciji bi stoga trebalo povjeriti upravljanje državnom infrastrukturom i pružanje usluga za državne potrebe.
- (45) Kako bi se osiguralo rad državne infrastrukture i pružanje usluga za državne potrebe, Agencija bi trebala moći sporazumima o doprinosu povjeriti provedbu posebnih aktivnosti drugim subjektima u područjima njihove nadležnosti pod uvjetima neizravnog upravljanja koji se primjenjuju na Komisiju.

³⁵ Odluka br. 243/2012/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2012. o uspostavljanju višegodišnjeg programa za politiku radiofrekvencijskog spektra (SL L 81, 21.3.2012., str. 7.).

- (46) ESA je međunarodna organizacija s opsežnim stručnim znanjem u području svemira, uključujući satelitsku komunikaciju, te je stoga važan partner u provedbi različitih aspekata svemirske politike Unije. U tom bi pogledu ESA trebala moći Komisiji pružiti tehničko stručno znanje, među ostalim za pripremu tehničkih aspekata Programa. U tu svrhu ESA-i se mogu povjeriti aktivnosti razvoja i validacije Programa te može pomoći s evaluacijom ugovora sklopljenih u kontekstu provedbe Programa.
- (47) Zbog važnosti aktivnosti povezanih sa svemirom za gospodarstvo Unije i živote građana Unije, postizanje i održavanje visokog stupnja sigurnosti trebao bi biti jedan od ključnih prioriteta Programa, osobito kako bi se zaštitili interesi Unije i država članica, među ostalim i u pogledu klasificiranih i osjetljivih neklasificiranih podataka.
- (48) U skladu s člankom 17. UEU-a Komisija je odgovorna za upravljanje programima koji se, u skladu s pravilima utvrđenima u Financijskoj uredbi, mogu dalje delegirati trećim stranama u okviru neizravnog upravljanja. U tom kontekstu Komisija mora osigurati da zadaće koje obavljaju treće strane za provedbu Programa u okviru neizravnog upravljanja ne ugrožavaju sigurnost Programa, posebno u pogledu kontrole klasificiranih podataka. Stoga bi trebalo pojasniti da se, ako Komisija ESA-i povjeri obavljanje zadaća u okviru Programa, odgovarajućim sporazumima o doprinosu mora zajamčiti da se klasificirani podaci koje generira ESA smatraju klasificiranim podacima EU-a (EUCI) u skladu s Odlukom Komisije (EU, Euratom) 2015/444³⁶ i Odlukom Vijeća 2013/488/EU³⁷ generiranim u nadležnosti Komisije.
- (49) Ne dovodeći u pitanje ovlasti država članica u području nacionalne sigurnosti, Komisija i Visoki predstavnik, svatko u okviru svojeg područja nadležnosti, trebali bi zajamčiti sigurnost Programa u skladu s ovom Uredbom i, ako je to relevantno, s Odlukom Vijeća (ZVSP) 2021/698³⁸.
- (50) S obzirom na posebno stručno znanje ESVD-a i njegove redovite kontakte s tijelima trećih zemalja i međunarodnim organizacijama, ESVD može Komisiji pomoći u obavljanju nekih zadaća koje se odnose na sigurnost Programa u području vanjskih odnosa, u skladu s Odlukom Vijeća 2010/427/EU³⁹.
- (51) Ne dovodeći u pitanje isključivu odgovornost država članica u području nacionalne sigurnosti, kao što je predviđeno u članku 4. stavku 2. UEU-a, ni pravo država članica da zaštite svoje ključne sigurnosne interese u skladu s člankom 346. UFEU-a, trebalo bi uspostaviti posebno upravljanje sigurnošću kako bi se osigurala neometana provedba Programa. To bi se upravljanje trebalo temeljiti na tri ključna načela. Kao prvo, od presudne je važnosti da se u najvećoj mogućoj mjeri uzmu u obzir opsežna i jedinstvena iskustva koja su države članice stekle u sigurnosnim pitanjima. Kao drugo, kako bi se spriječili sukobi interesa i bilo kakvi nedostaci u primjeni sigurnosnih pravila, operativne funkcije trebale bi biti odvojene od funkcija sigurnosne akreditacije. Kao treće, subjekt nadležan za upravljanje cjelokupnom infrastrukturom Programa ili nekim njezinim dijelom ujedno je na najboljem položaju za upravljanje

³⁶ Odluka Komisije (EU, Euratom) 2015/444 od 13. ožujka 2015. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 72, 17.3.2015., str. 53.).

³⁷ Odluka Vijeća 2013/488/EU od 23. rujna 2013. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 274, 15.10.2013., str. 1.).

³⁸ Odluka Vijeća (ZVSP) 2021/698 od 30. travnja 2021. o sigurnosti sustava i usluga koji su uvedeni, djeluju i upotrebljavaju se u okviru Svemirskog programa Unije i koji mogu utjecati na sigurnost Europske unije te o stavljanju izvan snage Odluke 2014/496/ZVSP (SL L 170, 12.5.2021., str. 178.).

³⁹ Odluka Vijeća od 26. srpnja 2010. o utvrđivanju ustroja i rada Europske službe za vanjsko djelovanje (2010/427/EU) (SL L 201, 3.8.2010., str. 30.).

sigurnošću zadaća koje su mu povjerene. Sigurnost Programa temeljila bi se na iskustvu stečenom u provedbi Svemirskog programa Unije tijekom proteklih godina. Dobro upravljanje sigurnošću iziskuje i primjerenu raspodjelu uloga među različitim akterima. Budući da je Komisija odgovorna za Program, ona bi, ne dovodeći u pitanje ovlasti država članica u području nacionalne sigurnosti, trebala odrediti opće sigurnosne zahtjeve koji se primjenjuju na Program.

- (52) Kibersigurnost infrastrukture Programa, i na Zemlji i u svemiru, ključna je za osiguravanje kontinuiteta usluge i funkcioniranja sustava. Stoga je u utvrđivanju sigurnosnih zahtjeva potrebno na odgovarajući način uzeti u obzir potrebu za zaštitom sustava i njegovih usluga od kibernetičkih napada, među ostalim i primjenom novih tehnologija.
- (53) Prema potrebi, nakon analize rizika i prijetnji, Komisija bi trebala utvrditi strukturu za praćenje sigurnosti. Ta struktura za praćenje sigurnosti trebala bi biti subjekt koji postupi u skladu s uputama izrađenima u okviru područja primjene Odluke (ZVSP) 2021/698.
- (54) Usluge za državne potrebe koje se pružaju u okviru Programa državni akteri iz Unije upotrebljavat će u misijama koje su ključne za sigurnost i zaštitu. Stoga bi takve usluge i infrastruktura trebale podlijevati sigurnosnoj akreditaciji.
- (55) Neophodno je da se aktivnosti sigurnosne akreditacije provode na temelju kolektivne odgovornosti za sigurnost Unije i njezinih država članica, uz nastojanje da se postigne konsenzus i uključe svi koji se bave pitanjima sigurnosti, te da se uspostavi postupak za stalno praćenje rizika. Potrebno je i da tehničke aktivnosti sigurnosne akreditacije provode stručnjaci s odgovarajućim stupnjem sigurnosne provjere koji su kvalificirani u području akreditacije složenih sustava.
- (56) Važan je cilj Programa osigurati sigurnost Unije i država članica te ojačati otpornost u svim ključnim tehnologijama i lancima vrijednosti. U određenim slučajevima za taj je cilj potrebno utvrditi uvjete prihvatljivosti i sudjelovanja kako bi se osigurala zaštita cjelovitosti, sigurnosti i otpornosti operativnih sustava Unije. Time se ne bi trebala ugroziti potreba za konkurentnošću i troškovnom učinkovitošću.
- (57) Uzimajući u obzir važnost zemaljske državne infrastrukture za Program te njezin utjecaj na njegovu sigurnost, lokaciju infrastrukture trebala bi određivati Komisija. Uvođenje zemaljske državne infrastrukture Programa trebalo bi i dalje biti otvoren i transparentan proces, u koji bi se prema potrebi na temelju područja svoje nadležnosti mogla uključiti Agencija.
- (58) Akteri iz Unije i država članica upotrebljavat će usluge za državne potrebe Programa u ključnim misijama i operacijama sigurnosti i zaštite. Stoga su, kako bi se zaštitili ključni sigurnosni interesi Unije i njezinih država članica, potrebne mjere kojima će se osigurati potrebna razina neovisnosti o trećim stranama (trećim zemljama i subjektima iz trećih zemalja) koje obuhvaćaju sve elemente Programa. To uključuje svemirske i zemaljske tehnologije na razini komponente, podsustava i sustava, proizvodne industrije, vlasnike i operatore svemirskih sustava i fizičke lokacije komponenata zemaljskog sustava.
- (59) Kako bi se u budućnosti osigurala konkurentnost europske svemirske industrije, Programom bi se trebalo pridonijeti razvoju naprednih vještina u sektorima povezanim sa svemirom te podržavati aktivnosti obrazovanja i osposobljavanja, uz promicanje jednakih mogućnosti, rodne ravnopravnosti i osnaživanja žena, u cilju ostvarenja punog potencijala građana Unije u tom području.

- (60) S obzirom na pokrivenost na globalnoj razini, Program ima snažnu međunarodnu dimenziju. Međunarodni partneri, njihove vlade i građani bit će primatelji niza usluga Programa s pripadajućim koristima za međunarodnu suradnju Unije i država članica i tih partnera. Kad je riječ o pitanjima koja se odnose na Program, Komisija može u ime Unije i u području svoje nadležnosti koordinirati aktivnosti na međunarodnoj sceni. Konkretno, kad je riječ o Programu, Komisija bi branila interese Unije i država članica u međunarodnim forumima, među ostalim u području frekvencija, ne dovodeći u pitanje nadležnost država članica u tom području.
- (61) Članicama Europskog udruženja slobodne trgovine (EFTA) koje su članice Europskog gospodarskog prostora (EGP), zemljama pristupnicama, zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama te zemljama obuhvaćenima europskom politikom susjedstva i ostalim trećim zemljama može se dopustiti sudjelovanje u Programu samo na temelju sporazuma koji treba sklopiti u skladu s člankom 218. UFEU-a.
- (62) Na temelju Odluke Vijeća 2013/755/EU⁴⁰ osobe i subjekti s boravištem odnosno poslovnim nastanom u prekomorskim zemljama ili područjima prihvatljivi su za financiranje podložno pravilima i ciljevima Programa i mogućem režimu koji se primjenjuje na državu članicu s kojom su relevantna prekomorska zemlja ili područje povezani.
- (63) U cilju osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti u vezi s utvrđivanjem lokacija centara koji pripadaju zemaljskoj državnoj infrastrukturi, operativnim zahtjevima za usluge za državne potrebe, portfeljem usluga za državne potrebe i utvrđivanjem dodatnih zahtjeva za sudjelovanje trećih zemalja i međunarodnih organizacija u Programu. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća⁴¹.
- (64) U načelu bi se usluge za državne potrebe trebale pružati besplatno korisnicima usluga za državne potrebe. Ako nakon analize Komisija zaključi da postoji manjak kapaciteta, trebalo bi joj dopustiti da osmisli politiku određivanja cijena kao dio tih detaljnih pravila za pružanje usluga kako bi se izbjeglo narušavanje tržišta. Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za donošenje takve cjenovne politike. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011.
- (65) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji u vezi s određivanjem lokacija zemaljskog segmenta državne infrastrukture. Kada je riječ o odabiru takvih lokacija, Komisija bi trebala moći uzeti u obzir operativne i sigurnosne zahtjeve te postojeću infrastrukturu. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011.
- (66) U interesu dobrog javnog upravljanja i s obzirom na sinergije između ovog Programa i Svemirskog programa Unije, a posebno kako bi se osigurale odgovarajuće sinergije s komponentom GOVSATCOM, Programski odbor osnovan u okviru Uredbe (EU) 2021/696 u sastavu GOVSATCOM-a trebao bi služiti i kao odbor za potrebe ovog Programa. Kad je riječ o pitanjima koja se odnose na sigurnost Programa, Programski odbor trebao bi se sastajati u posebnoj sastavu za sigurnost.

⁴⁰ Odluka Vijeća 2013/755/EU od 25. studenoga 2013. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji („Odluka o prekomorskom pridruživanju”) (SL L 344, 19.12.2013., str. 1.).

⁴¹ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

- (67) S obzirom na to da dobro javno upravljanje iziskuje jedinstveno upravljanje Programom, brže donošenje odluka i ravnopravan pristup informacijama, predstavnicima subjekata kojima su povjerene zadaće povezane s Programom moglo bi se omogućiti da kao promatrači sudjeluju u radu Programskog odbora osnovanog primjenom Uredbe (EU) br. 182/2011. Iz istih razloga predstavnicima trećih zemalja i međunarodnih organizacija koje su sklopile međunarodni sporazum s Unijom u vezi s Programom moglo bi se omogućiti da sudjeluju u radu Programskog odbora, podložno sigurnosnim ograničenjima i kako je predviđeno u uvjetima takvog sporazuma. Predstavnici subjekata kojima su povjerene zadaće povezane s Programom, trećih zemalja i međunarodnih organizacija ne bi trebali imati pravo sudjelovanja u postupcima glasanja u Programskom odboru. Uvjete za sudjelovanje promatrača i *ad hoc* sudionika trebalo bi utvrditi u poslovniku Programskog odbora.
- (68) Na temelju stavaka 22. i 23. Međuinstitucijskog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva⁴² od 13. travnja 2016. trebalo bi provesti evaluaciju ovog Programa na temelju informacija prikupljenih u skladu sa specifičnim zahtjevima u pogledu praćenja, izbjegavajući administrativno opterećenje, osobito za države članice, i prekomjerne propise. Prema potrebi, ti zahtjevi trebali bi uključivati mjerljive pokazatelje kao temelj za evaluaciju učinaka Programa. U evaluaciji ovog Programa trebali bi se uzeti u obzir nalazi evaluacije Svemirskog programa Unije u pogledu komponente GOVSATCOM provedene u okviru Uredbe (EU) 2021/696.
- (69) Kako bi se osigurala kontinuirana primjerenost pokazatelja za izvješćivanje o napretku Programa, kao i okvira za praćenje i evaluaciju Programa, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a u vezi s izmjenom Priloga ovoj Uredbi u pogledu pokazatelja, kao i za dopune ove Uredbe odredbama o uspostavi okvira za praćenje i evaluaciju, kojim se, među ostalim, mogu razmotriti prihvaćanje od krajnjih korisnika i učinci na unutarnje tržište. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.
- (70) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu sigurnosnih zahtjeva Programa, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011. Države članice trebale bi moći izvršavati maksimalnu kontrolu nad sigurnosnim zahtjevima Programa. Komisiji bi u donošenju provedbenih akata u području sigurnosti Programa trebao pomagati Programski odbor koji se sastaje u posebnom sastavu za sigurnost. S obzirom na osjetljivost sigurnosnih pitanja predsjednik Programskog odbora trebao bi nastojati pronaći rješenja koja imaju najširu moguću potporu u odboru. Komisija ne bi trebala donositi provedbene akte kojima se utvrđuju opći sigurnosni zahtjevi Programa ako Programski odbor nije o njima dao mišljenje.
- (71) S obzirom na to da države članice ne mogu dostatno ostvariti cilj ove Uredbe, nego se zbog opsega i učinaka djelovanja koji nadilaze financijske i tehničke kapacitete svake

⁴² SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

države članice pojedinačno on na bolji način može ostvariti djelovanjem na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. UEU-a. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Poglavlje I.

Opće odredbe

Članak 1.

Predmet

1. Ovom se Uredbom uspostavlja Program Unije za sigurnu povezivost („Program”). Njome se određuju ciljevi Programa i pravila za aktivnosti Programa, infrastruktura i usluge Programa, sudionici Programa, proračun za razdoblje 2023.–2027., oblici financiranja sredstvima Unije i pravila za osiguravanje tog financiranja, kao i pravila za provedbu Programa.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe, primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „kritična infrastruktura” znači imovina, sustav ili dio imovine ili sustava koji se nalazi u državama članicama i koji je neophodan za održavanje vitalnih društvenih funkcija, zdravlja, sigurnosti, zaštite, gospodarske i socijalne dobrobiti ljudi, čiji bi poremećaj rada ili čije bi uništenje, kao posljedica neuspjelog očuvanja tih funkcija, mogao imati znatne posljedice u državi članici;
- (2) „europska kvantna komunikacijska infrastruktura” ili „EuroQCI” znači međusobno povezana svemirska i zemaljska infrastruktura koja pripada infrastrukturi Programa u kojoj se primjenjuje kvantna tehnologija radi distribucije kriptografskih ključeva;
- (3) „GOVSATCOM-ov centar” znači kako je definirano u članku 2. stavku 23. Uredbe (EU) 2021/696;
- (4) „korisnik GOVSATCOM-a” znači kako je definirano u članku 2. stavku 22. Uredbe (EU) 2021/696;
- (5) „infrastruktura” znači imovina, sustav ili dio imovine ili sustava koji je potreban za pružanje usluga na temelju Programa;
- (6) „nova svemirska industrija” znači privatna poduzeća, mala i srednja poduzeća te novoosnovana poduzeća koja razvijaju nove svemirske tehnologije i aplikacije;
- (7) „korisni teret” znači oprema koju svemirska letjelica nosi radi obavljanja određene misije u svemiru;
- (8) „sustav za sigurnu povezivost” znači sustav razvijen u skladu s ovom Uredbom koji obuhvaća infrastrukturu iz članka 5. i pruža usluge iz članka 7.;
- (9) „Agencija” znači Agencija Europske unije za svemirski program osnovana Uredbom (EU) 2021/696.

Članak 3.

Ciljevi Programa

1. Opći je cilj Programa uspostaviti siguran i autonoman svemirski sustav za povezivost radi pružanja zajamčenih i otpornih satelitskih komunikacijskih usluga, posebno radi:
 - (a) osiguravanja dugoročne dostupnosti neprekinutog globalnog pristupa sigurnim i troškovno učinkovitim satelitskim komunikacijskim uslugama za državne korisnike u skladu s člankom 7. stavcima od 1. do 3. kojim se podupiru zaštita ključne infrastrukture, nadzor, vanjsko djelovanje, upravljanje krizama i aplikacije koje su ključne za gospodarstvo, okoliš, sigurnost i obranu, čime se povećava otpornost država članica;
 - (b) omogućavanja privatnom sektoru da pruža komercijalne usluge u skladu s člankom 7. stavkom 4.
2. Posebni su ciljevi Programa:
 - (a) poboljšati otpornost komunikacijskih usluga Unije razvojem i izgradnjom infrastrukture za višeorbitalnu povezivost, kontinuirano prilagođavane razvoju potražnje za satelitskim komunikacijama, te upravljanjem tom infrastrukturom, uzimajući u obzir postojeću i buduću imovinu država članica koja se upotrebljava u okviru komponente GOVSATCOM Svemirskog programa Unije uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/696⁴³;
 - (b) pridonijeti kiberotpornosti proaktivnom i reaktivnom obranom od kiberprijetnji i elektromagnetskih prijetnji i operativnom kibersigurnosti te integrirati svemirski i povezani zemaljski segment europske kvantne komunikacijske infrastrukture kako bi se omogućio siguran prijenos kriptografskih ključeva;
 - (c) poboljšati i proširiti sposobnosti i usluge ostalih komponenti Svemirskog programa Unije;
 - (d) poticati uvođenje inovativnih i disruptivnih tehnologija, posebno iskorištavanjem nove svemirske industrije. i
 - (e) omogućiti daljnji razvoj brze širokopojasne i neometane povezivosti u cijeloj Uniji, čime bi prestale postojati komunikacijske mrtve zone i čime bi se povećala kohezija među državnim područjima država članica, te omogućiti povezivost na zemljopisnim područjima od strateškog interesa izvan Unije.

Članak 4.

Provedba aktivnosti Programa

1. Pružanje usluga za državne potrebe iz članka 7. stavka 1. osigurava se provedbom sljedećih aktivnosti:
 - (a) aktivnosti razvoja i validacije, koje obuhvaćaju izgradnju i lansiranje početne svemirske i zemaljske infrastrukture potrebne za pružanje usluga za državne potrebe;

⁴³ Uredba (EU) 2021/696 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o uspostavi Svemirskog programa Unije i osnivanju Agencije Europske unije za svemirski program te o stavljanju izvan snage uredaba (EU) br. 912/2010, (EU) br. 1285/2013 i (EU) br. 377/2014 i Odluke br. 541/2014/EU (SL L 170, 12.5.2021., str. 69.).

- (b) razvoja svemirskog i povezanog zemaljskog segmenta europske kvantne komunikacijske infrastrukture i njihove integracije u svemirsku i zemaljsku infrastrukturu sustava za sigurnu povezivost;
 - (c) aktivnosti uvođenja kako bi se dovršila svemirska i zemaljska infrastruktura potrebna za pružanje usluga za državne potrebe;
 - (d) aktivnosti iskorištavanja za pružanje usluga za državne potrebe, koje obuhvaćaju:
 - i. rad, održavanje, stalni razvoj i zaštitu svemirske i zemaljske infrastrukture, uključujući opskrbliivanje zalihami i upravljanje zastarijevanjem;
 - (e) razvoj budućih generacija svemirske i zemaljske infrastrukture i razvoj usluga za državne potrebe.
2. Aktivnosti iskorištavanja iz stavka 1. točke (d) počinju postupno pružanjem preliminarnog skupa usluga do 2024. Poboljšavanje tih početnih usluga izvodi se postupnim uvođenjem svemirske i zemaljske infrastrukture koja bi do 2027. trebala postati potpuno operativna.
3. Mjere iz članka 6. provode se tijekom cijelog trajanja Programa.

Članak 5.

Infrastruktura sustava za sigurnu povezivost

1. Infrastruktura sustava za sigurnu povezivost sastoji se od državne i komercijalne infrastrukture, kako je utvrđeno u stavcima 2. i 3.
2. Državna infrastruktura sustava za sigurnu povezivost uključuje sva povezana zemaljska i svemirska sredstva koja su potrebna za pružanje usluga za državne potrebe, kako je utvrđeno u članku 7. stavku 1., uključujući sljedeću imovinu:
- (a) satelite ili satelitske potkomponente;
 - (b) svemirske i zemaljske potkomponente kojima se distribuiraju kriptografski ključevi;
 - (c) infrastrukturu za praćenje sigurnosti infrastrukture i usluga Programa;
 - (d) infrastrukturu za pružanje usluga korisnicima za državne potrebe;
 - (e) infrastrukturu zemaljskog segmenta GOVSATCOM-a kako je utvrđeno u članku 67. Uredbe (EU) 2021/696, uključujući GOVSATCOM-ove centre.

Za potrebe ove Uredbe, pravo korištenja frekvencija potrebnih za prijenos signala koje generiraju zemaljska i svemirska sredstva državne infrastrukture dio je državne infrastrukture.

Državna infrastruktura prihvaća dodatne korisne terete koji se mogu upotrebljavati kao dio svemirske infrastrukture komponenata Svemirskog programa Unije navedenih u članku 3. Uredbe (EU) 2021/696 pod uvjetima utvrđenima u toj Uredbi.

3. Komisija provedbenim aktima prema potrebi utvrđuje mjere potrebne za određivanje lokacije centara koji pripadaju zemaljskoj državnoj infrastrukturi, osim centara GOVSATCOM-a, u skladu sa sigurnosnim zahtjevima i nakon otvorenog i transparentnog postupka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom

ispitivanja iz članka 42. stavka 2. ove Uredbe. Lokacija centara GOVSATCOM-a utvrđuje se u skladu s člankom 67. stavkom 2. Uredbe (EU) 2021/696.

Radi zaštite sigurnosnih interesa Unije i njezinih država članica centri iz prvog podstavka nalaze se, ako je to moguće, na državnom području država članica i moraju biti uređeni sporazumom o domaćinstvu u obliku administrativnog sporazuma između Unije i države članice.

Ako centar nije moguće smjestiti na državnom području država članica, Komisija može odrediti lokaciju takvog centra na državnom području treće zemlje, podložno sporazumu o domaćinstvu između Unije i te treće zemlje sklopljenom u skladu s člankom 218. UFEU-a.

4. Komercijalna infrastruktura iz stavka 1. uključuje sva svemirska i zemaljska sredstva osim onih koja su dio državne infrastrukture. Komercijalnu infrastrukturu u cijelosti financira ugovaratelj iz članka 15. stavka 2.
5. Kako bi se zaštitili sigurnosni interesi Unije, svemirska sredstva sustava za sigurnu povezivost lansira pružatelj usluga lansiranja koji ispunjava uvjete iz članka 19. i, ako je to moguće, s državnog područja država članica.

Članak 6.

Mjere za potporu inovativnom i konkurentnom svemirskom sektoru Unije

1. Programom se podupire inovativan i konkurentan svemirski sektor Unije i potiče nova svemirska industrija u Uniji, a posebno inicijative i aktivnosti navedene u članku 6. Uredbe (EU) 2021/696, uključujući, prema potrebi, potporu komercijalnim uslugama.
2. Komisija pridonosi aktivnostima iz stavka 1. poduzimanjem sljedećih mjera:
 - (a) utvrđivanjem kriterija za dodjelu ugovora iz članka 15. kojima se osigurava sudjelovanje novoosnovanih poduzeća te malih i srednjih poduzeća (MSP-ovi) iz cijele Unije i duž cijelog relevantnog lanca vrijednosti;
 - (b) zahtijevanjem da ugovaratelj iz članka 15. stavka 2. dostavi plan uključivanja novoosnovanih poduzeća i MSP-ova iz cijele Unije u aktivnosti u okviru ugovorâ iz članka 15.;
 - (c) zahtijevanjem da na temelju ugovorâ iz članka 15. novoosnovana poduzeća i MSP-ovi mogu pružati vlastite usluge krajnjim korisnicima;
 - (d) promicanjem većeg sudjelovanja inovatorica i utvrđivanjem ciljeva ravnopravnosti i uključenosti u natječajnu dokumentaciju.

Poglavlje II.

Usluge

Članak 7.

Definicija portfelja usluga

1. Pružanje usluga za državne potrebe osigurava se kako je utvrđeno u portfelju usluga iz stavka 3. i u skladu s operativnim zahtjevima iz stavka 2.

2. Komisija provedbenim aktima donosi operativne zahtjeve za usluge za državne potrebe u obliku tehničkih specifikacija za scenarije upotrebe koji se posebno odnose na upravljanje krizama, nadzor nad i upravljanje ključnom infrastrukturom, uključujući diplomatske komunikacijske mreže. Ti operativni zahtjevi temelje se na detaljnoj analizi zahtjeva korisnika Programa i uzimaju u obzir zahtjeve koji proizlaze iz postojeće korisničke opreme i mreža te operativne zahtjeve za usluge GOVSATCOM-a u skladu s člankom 63. stavkom 2. Uredbe o svemirskom programu. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 42. stavka 2.
3. Komisija provedbenim aktima donosi portfelj usluga za državne potrebe u obliku popisa usluga i njihovih obilježja, uključujući zemljopisnu pokrivenost, frekvenciju, propusnost, korisničku opremu i sigurnosna obilježja. Ti se provedbeni akti temelje na operativnim zahtjevima iz stavka 2. ovog članka i primjenjivim sigurnosnim zahtjevima iz članka 27. stavka 2. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 42. stavka 2.
4. Pružanje komercijalnih usluga financira ugovaratelj iz članka 15. stavka 2. Uvjeti pružanja komercijalnih usluga utvrđuju se u ugovorima iz članka 15. U njima se posebno navodi kako će Komisija ocjenjivati i odobravati pružanje komercijalnih usluga da bi se osiguralo očuvanje ključnih interesa Unije i općih i posebnih ciljeva Programa navedenih u članku 3. Oni uključuju i odgovarajuće zaštitne mjere za sprečavanje narušavanja tržišnog natjecanja prilikom pružanja komercijalnih usluga kako bi se izbjegli sukobi interesa, neprimjerena diskriminacija i sve druge skrivene neizravne prednosti za ugovaratelja iz članka 15. stavka 2. Takve zaštitne mjere mogu uključivati obvezu računovodstvenog razdvajanja pružanja usluga za državne potrebe i pružanja komercijalnih usluga, uključujući uspostavu subjekta koji je strukturno i pravno odvojen od vertikalno integriranog operatera za pružanje usluga za državne potrebe te osiguravanje otvorenog, poštenog i nediskriminirajućeg pristupa infrastrukturi potrebnoj za pružanje komercijalnih usluga.

Članak 8.

Usluge za državne potrebe

1. Usluge za državne potrebe pružaju se sudionicima Programa iz članka 9. stavaka 1., 2. i 3.
2. Komisija provedbenim aktima donosi detaljna pravila za pružanje usluga za državne potrebe uzimajući u obzir članak 66. Uredbe o svemirskom programu i očekivanu potražnju za različitim scenarijima upotrebe, dinamičku dodjelu resursa i određivanje prioriteta usluga za državne potrebe s obzirom na to koliko su potrebe korisnika relevantne i ključne i, prema potrebi, s obzirom na troškovnu učinkovitost.
3. Pristup uslugama za državne potrebe besplatan je za njihove korisnike.
4. Odstupajući od stavka 3., Komisija može, u opravdanim slučajevima i iznimno, provedbenim aktima utvrditi cjenovnu politiku.

Ako utvrđuje tu cjenovnu politiku, Komisija se dužna pobrinuti da se pružanjem usluga za državne potrebe ne narušava tržišno natjecanje, da ne dođe do manjka usluga za državne potrebe i da utvrđena cijena ne dovede do prekomjerne naknade korisniku.

5. Provedbeni akti iz stavaka 2. i 4. ovog članka donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 42. stavka 2.
6. Pružanje usluga za državne potrebe između korisnika koje je ovlastio isti sudionik Programa utvrđuje i provodi taj sudionik Programa.

Članak 9.

Sudionici i nadležna tijela Programa

1. Države članice, Vijeće, Komisija i Europska služba za vanjsko djelovanje (ESVD) sudionici su Programa u mjeri u kojoj ovlašćuju korisnike usluga za državne potrebe.
2. Agencije i tijela Unije mogu postati sudionici Programa u mjeri u kojoj je to potrebno za ispunjavanje njihovih zadaća i u skladu s detaljnim pravilima utvrđenima u administrativnom aranžmanu sklopljenom između agencije i institucije Unije koja je nadzire.
3. Treće zemlje i međunarodne organizacije mogu postati sudionici Programa u skladu s člankom 36.
4. Svaki sudionik Programa imenuje jedno nadležno tijelo za sigurnu povezivost.

Smatra se da sudionici Programa ispunjavaju taj zahtjev ako ispunjavaju sljedeće kriterije:

- (a) ujedno su sudionici GOVSATCOM-a iz članka 68. Uredbe (EU) 2021/696; i
 - (b) imenovali su nadležno tijelo u skladu s člankom 68. stavkom 4. Uredbe 2021/696.
5. Nadležno tijelo za sigurnu povezivost iz stavka 4. osigurava:
 - (a) da je upotreba usluga u skladu s primjenjivim sigurnosnim zahtjevima;
 - (b) da su prava pristupa uslugama za državne potrebe utvrđena i da se tim pravima upravlja;
 - (c) da se korisnička oprema nužna za upotrebu usluga za državne potrebe i povezane elektroničke komunikacijske veze i informacije upotrebljavaju u skladu s primjenjivim sigurnosnim zahtjevima i da se njima upravlja u skladu s tim zahtjevima;
 - (d) da je uspostavljena središnja kontaktna točka koja prema potrebi pomaže u izvješćivanju o sigurnosnim rizicima i prijetnjama, a posebno u otkrivanju potencijalno štetnih elektromagnetskih smetnji koje utječu na usluge u okviru Programa.

Članak 10.

Korisnici usluga za državne potrebe

1. Sljedeći subjekti mogu biti ovlašteni kao korisnici usluga za državne potrebe:
 - (a) tijelo javne vlasti Unije ili države članice ili tijelo kojemu je povjereno izvršavanje javnih ovlasti;
 - (b) fizička ili pravna osoba koja djeluje u ime i pod kontrolom subjekta iz točke (a) ovog stavka.

2. Sudionici Programa iz članka 9. moraju propisno ovlastiti korisnike usluga za državne potrebe iz stavka 1. za korištenje usluga za državne potrebe, a korisnici moraju poštovati opće sigurnosne zahtjeve iz članka 27. stavka 2.

Poglavlje III.

Proračunski doprinosi i mehanizmi

Članak 11.

Proračun

1. Financijska omotnica za provedbu Programa za razdoblje od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2027. i za pokrivanje povezanih rizika iznosi 1,6 milijardi EUR u tekućim cijenama.
Okvirna raspodjela iznosa iz VFO-a 2021.–2027. je:
 - 950 milijuna EUR iz naslova 1.,
 - 500 milijuna EUR iz naslova 5.,
 - 150 milijuna EUR iz naslova 6.
2. Financiranje Programa dopunjava se financiranjem u okviru Obzora Europa, Svemirskog programa Unije i Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI) u najvećem indikativnom iznosu od 430 milijuna EUR, 220 milijuna EUR odnosno 150 milijuna EUR. To se financiranje provodi u skladu s Uredbom (EU) 2021/695, Uredbom (EU) 2021/696 odnosno Uredbom (EU) 2021/947.
3. Iznos iz stavka 1. može se koristiti za financiranje svih aktivnosti potrebnih za ostvarenje ciljeva iz članka 3. Tim se rashodima mogu financirati i:
 - (a) studije i sastanci stručnjaka, posebno na temu poštovanja troškova i vremenskih ograničenja;
 - (b) aktivnosti informiranja i komunikacije, uključujući institucijsko izvješćivanje u vezi s prioritetima politika Unije ako su izravno povezani s ciljevima ove Uredbe, posebno radi stvaranja sinergija s ostalim relevantnim politikama Unije;
 - (c) mreže informacijske tehnologije čija je funkcija obrada ili razmjena informacija te mjere administrativnog upravljanja koje provodi Komisija, među ostalim i u području sigurnosti;
 - (d) tehnička i administrativna pomoć za provedbu Programa, kao što su aktivnosti pripreme, praćenja, kontrole, revizije i evaluacije koje uključuju korporativne informatičke sustave.
4. Proračunske obveze za aktivnosti koja traju dulje od jedne financijske godine mogu se rasporediti na godišnje obroke tijekom nekoliko godina.

Članak 12.

Kumulativno i alternativno financiranje

Za mjeru za koju je primljen doprinos iz drugog programa Unije, među ostalim iz sredstava u okviru podijeljenog upravljanja, može se primiti doprinos i na temelju Programa, pod uvjetom da se tim doprinosima ne pokrivaju isti troškovi. Na odgovarajući doprinos mjeri primjenjuju se pravila relevantnog programa Unije. Kumulativno financiranje ne smije premašiti ukupne prihvatljive troškove mjere. Potpora iz različitih programa Unije može se izračunati razmjerno u skladu s dokumentima u kojima su utvrđeni uvjeti za potporu.

Članak 13.

Doprinosi Programu

1. Program može primiti dodatne financijske doprinose ili doprinose u naravi od:
 - (a) agencija i tijelâ Unije;
 - (b) država članica;
 - (c) trećih zemalja koje sudjeluju u Programu;
 - (d) Europske svemirske agencije (ESA) ili druge međunarodne organizacije u skladu s relevantnim sporazumima.
2. Dodatni financijski doprinos iz stavka 1. ovog članka i prihodi na temelju članka 8. stavka 4. smatraju se vanjskim namjenskim prihodima u skladu s člankom 21. stavkom 5. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 („Financijska uredba”).

Članak 14.

Provedba i oblici financiranja sredstvima Unije

1. Program se provodi u okviru izravnog upravljanja u skladu s Financijskom uredbom ili u okviru neizravnog upravljanja s tijelima iz članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (c) Financijske uredbe.
2. Programom se može omogućiti financiranje u bilo kojem od oblika navedenih u Financijskoj uredbi, osobito u obliku bespovratnih sredstava, nagrada i nabave. Njime se može pružiti i financiranje u obliku financijskih instrumenata u okviru operacija mješovitog financiranja.

Poglavlje IV.

Provedba Programa

Članak 15.

Način provedbe

1. Aktivnosti iz članka 4. ove Uredbe provode se ugovorima koji se dodjeljuju u skladu s Financijskom uredbom i načelima nabave iz članka 17. ove Uredbe.
2. Uloge, odgovornosti, financijski program i raspodjela rizika između Unije i ugovaratelja za njihovu provedbu utvrđuju se u ugovorima koji mogu biti u obliku ugovora o koncesiji, ugovora o nabavi robe, ugovora o uslugama ili ugovora o radovima ili mješovitog ugovora, uzimajući u obzir režim vlasništva iz članka 16. i financiranje Programa na temelju poglavlja III.

3. Ugovori iz ovog članka sklapaju se u postupcima nabave u okviru izravnog i neizravnog upravljanja koji mogu biti u obliku međuinstitucijske nabave iz članka 165. stavka 1. Financijske uredbe, između Komisije i Agencije, pri čemu Komisija preuzima ulogu glavnog javnog naručitelja.
4. Ako je cilj postupka nabave iz stavka 2. sklapanje ugovora o koncesiji, a u postupku se takav ugovor o koncesiji ne sklopi, Komisija restrukturira nabavu i sklapa ugovor o nabavi robe, ugovor o uslugama ili ugovor o radovima, prema tome što je potrebno za optimalnu provedbu Programa.
5. Prema potrebi, postupci nabave za ugovore iz ovog članka mogu biti i u obliku zajedničkih nabava s državama članicama, u skladu s člankom 165. stavkom 2. Financijske uredbe.
6. Ugovori iz ovog članka sadržavaju odgovarajuće zaštitne mjere kako bi se izbjeglo prekomjernu naknadu ugovaratelju, narušavanje tržišnog natjecanja, bilo kakav sukob interesa, neopravdanu diskriminaciju i sve druge skrivene neizravne prednosti. U skladu s člankom 7. stavkom 4. ti ugovori sadržavaju odredbe o postupku kojim se ocjenjuju i odobravaju komercijalne usluge koje pruža ugovaratelj kako bi se osiguralo očuvanje osnovnih interesa Unije i ciljeva Programa.
7. Ugovori iz ovog članka sadržavaju odredbe o uspostavi sustava za neutralizaciju emisija CO₂ nastalih lansiranjem infrastrukture iz članka 5.

Članak 16.

Vlasništvo nad imovinom i njezina upotreba

1. Unija je vlasnik sve materijalne i nematerijalne imovine utvrđene u članku 5. koja čini dio državne infrastrukture. U tu svrhu Komisija osigurava da ugovori, sporazumi i drugi aranžmani koji se odnose na aktivnosti koje mogu dovesti do stvaranja ili razvoja takve imovine sadržavaju odredbe kojima se osigurava vlasništvo Unije nad tom imovinom.

Komisija posebno osigurava da Unija ima sljedeća prava:

 - (a) pravo korištenja frekvencija potrebnih za prijenos signala generiranih u okviru Programa, u skladu s primjenjivim zakonima, propisima i relevantnim sporazumima o licenciranju te zahtjevima koje dostavljaju države članice i koji ostaju u njihovu vlasništvu;
 - (b) pravo na davanje prednosti pružanju usluga za državne potrebe u odnosu na komercijalne usluge, u skladu s uvjetima koji se utvrđuju u ugovorima iz članka 15. i uzimajući u obzir korisnike usluga za državne potrebe iz članka 10. stavka 1.
2. Odstupajući od stavka 1., Komisija nastoji sklopiti ugovore, sporazume ili druge aranžmane s trećim stranama u pogledu:
 - (a) postojećih vlasničkih prava povezanih s materijalnom i nematerijalnom imovinom koja je dio infrastrukture Programa;
 - (b) stjecanja vlasničkih prava ili prava licencija u pogledu druge materijalne i nematerijalne imovine potrebne za provedbu Programa.
3. Ako se imovina iz stavaka 1. i 2. sastoji od prava intelektualnog vlasništva, Komisija upravlja tim pravima na najdjelotvorniji mogući način, uzimajući u obzir:

- (a) potrebu da zaštiti imovinu i da vrijednost imovini;
 - (b) legitimne interese svih relevantnih dionika;
 - (c) potrebu da se osiguraju konkurentna tržišta koja dobro funkcioniraju te da se razviju nove tehnologije;
 - (d) potrebu za kontinuitetom usluga koje se pružaju u okviru Programa.
4. Komisija osobito osigurava da relevantni ugovori, sporazumi i drugi aranžmani uključuju mogućnost prenošenja tih prava intelektualnog vlasništva na treću stranu ili davanja licencija za ta prava trećoj strani, među ostalim i autoru intelektualnog vlasništva, te da te treće strane mogu slobodno uživati ta prava ako je to potrebno za provođenje njihovih zadaća na temelju ove Uredbe.

Članak 17.

Načela nabave

1. Nabava u okviru Programa provodi se u skladu s pravilima o nabavi utvrđenima u Financijskoj uredbi.
2. U postupcima nabave za potrebe Programa, dodatno uz načela utvrđena u Financijskoj uredbi, javni naručitelj postupa u skladu sa sljedećim načelima:
 - (a) promicanje, u svim državama članicama širom Unije i u cijelom lancu opskrbe, najšireg i najotvorenijeg mogućeg sudjelovanja gospodarskih subjekata, osobito novoosnovanih poduzeća, novih sudionika te MSP-ova, među ostalim i u slučaju podugovaranja od strane ponuditelja;
 - (b) osiguravanje učinkovitog tržišnog natjecanja u postupku nadmetanja, uzimajući u obzir ciljeve tehnološke neovisnosti i kontinuiteta usluga;
 - (c) poštovanje načela otvorenog pristupa i tržišnog natjecanja, provedbom nadmetanja na temelju pružanja transparentnih i pravodobnih informacija, jasnim priopćavanjem važećih pravila i postupaka nabave, kriterija za odabir i dodjelu te svih drugih relevantnih informacija kojima se svim potencijalnim ponuditeljima osiguravaju ravnopravni uvjeti;
 - (d) zaštita sigurnosti i javnog interesa Unije i njezinih država članica, među ostalim jačanjem autonomije Unije, posebno u tehnološkom smislu;
 - (e) poštovanje sigurnosnih zahtjeva temeljne infrastrukture Programa i doprinos zaštiti ključnih sigurnosnih interesa Unije i njezinih država članica;
 - (f) odstupajući od članka 167. Financijske uredbe, upotreba, kad god je prikladno, više izvora nabave kako bi se osigurala bolja opća kontrola nad svim komponentama Programa, njihovim troškovima i vremenskim rasporedom;
 - (g) promicanje kontinuiteta i pouzdanosti usluge;
 - (h) ispunjavanje kriterija za zaštitu okoliša;
 - (i) djelotvorno promicanje jednakih mogućnosti za sve, provedba rodno osvijestene politike i integracija rodne dimenzije i nastojanje rješavanja uzroka rodne neravnoteže. Posebna se pozornost posvećuje osiguravanju rodne ravnoteže u panelima za evaluaciju.

Članak 18.

Podugovaranje

1. Kako bi se poticalo nove sudionike, MSP-ove i novoosnovana poduzeća kao i njihovo prekogranično sudjelovanje te kako bi se ponudila najveća moguća zemljopisna pokrivenost uz istodobnu zaštitu autonomije Unije, javni naručitelj zahtijeva da ponuditelj podugovori dio ugovora konkurentnim nadmetanjem na odgovarajućim razinama podugovaranja poduzećima koja nisu povezana s ponuditeljevom skupinom.
2. Ponuditelj je dužan obrazložiti svako odstupanje od zahtjeva iznesenog u stavku 1.

Članak 19.

Uvjeti prihvatljivosti i sudjelovanja u svrhu očuvanja sigurnosti, cjelovitosti i otpornosti operativnih sustava Unije

Uvjeti prihvatljivosti i sudjelovanja primjenjuju se na postupke dodjele koji se provode u provedbi Programa, ako je to potrebno i primjereno radi očuvanja sigurnosti, cjelovitosti i otpornosti operativnih sustava Unije kako je utvrđeno u članku 24. Uredbe (EU) 2021/696, uzimajući u obzir cilj promicanja strateške autonomije Unije, osobito s obzirom na tehnologiju širom ključnih tehnologija i lanaca vrijednosti, uz istodobno očuvanje otvorenog gospodarstva.

Članak 20.

Zaštita financijskih interesa Unije

Ako treća zemlja sudjeluje u Programu prema odluci donesenoj na temelju međunarodnog sporazuma ili sudjeluje na temelju bilo kojeg drugog pravnog instrumenta, ta treća zemlja odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, Europskom uredu za borbu protiv prijevара (OLAF), Uredu europskog javnog tužitelja i Revizorskom sudu dodjeljuje potrebna prava i potreban pristup koji se zahtijevaju za sveobuhvatno izvršavanje njihovih ovlasti. Kad je riječ o OLAF-u, takva prava uključuju pravo provedbe istraga, među ostalim provjera i inspekcija na terenu, kako je utvrđeno Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013.

Poglavlje V.

Upravljanje Programom

Članak 21.

Načela upravljanja

Upravljanje Programom temelji se na sljedećim načelima:

- (a) jasna raspodjela zadaća i odgovornosti među subjektima uključenima u provedbu Programa;
- (b) relevantnost upravljačke strukture u odnosu na specifične potrebe Programa i mjera, prema potrebi;

- (c) stroga kontrola Programa, što uključuje obvezu svih subjekata da se strogo pridržavaju troškova, vremenskog rasporeda i postizanja ciljanih rezultata u okviru svojih uloga i zadaća u skladu s ovom Uredbom;
- (d) transparentno i troškovno učinkovito upravljanje;
- (e) kontinuitet usluga i kontinuitet potrebne infrastrukture, uključujući zaštitu od relevantnih prijetnji;
- (f) sustavno i strukturirano uzimanje u obzir potreba korisnika podataka, informacija i usluga koji se pružaju u okviru Programa te s time povezanog znanstvenog i tehnološkog razvoja;
- (g) kontinuiran rad na kontroli i ublažavanju rizika.

Članak 22.

Uloga država članica

1. Države članice pridonose svojom tehničkom stručnošću, znanjem i iskustvom i pomoći, osobito u području sigurnosti i zaštite, ili kad je to potrebno i moguće, tako što Uniji stavljaju na raspolaganje podatke, informacije, usluge i infrastrukturu koje posjeduju ili koje se nalaze na njihovu državnom području.
2. Države članice prema potrebi osiguravaju usklađenost i komplementarnost svojih planova za oporavak i otpornost na temelju Uredbe (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁴ i Programa.
3. Države članice poduzimaju sve potrebne mjere kako bi osigurale neometano funkcioniranje Programa, među ostalim i pružanjem pomoći u pogledu primjerene razine sigurnosti i zaštite frekvencija potrebnih za Program.
4. Države članice i Komisija mogu surađivati kako bi proširile prihvaćenost usluga koje se pružaju u okviru Programa.
5. U području sigurnosti države članice obavljaju zadaće iz članka 42. Uredbe (EU) 2021/696.
6. Države članice dostavljaju svoje operativne potrebe za uslugama za državne potrebe.

Članak 23.

Uloga Komisije

1. Komisija ima opću odgovornost za provedbu Programa, među ostalim i u području sigurnosti, ne dovodeći u pitanje ovlasti država članica u području nacionalne sigurnosti. Komisija u skladu s ovom Uredbom određuje prioritete i evoluciju Programa, u skladu sa zahtjevima korisnika, te nadzire njegovu provedbu, ne dovodeći u pitanje druge politike Unije.
2. Komisija osigurava jasnu podjelu zadaća i odgovornosti među različitim subjektima uključenima u Program te koordinira aktivnosti tih subjekata. Komisija osigurava i da svi subjekti kojima su povjerene zadaće i koji su uključeni u provedbu Programa

⁴⁴ Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17.).

štite interese Unije, jamče dobro upravljanje sredstvima Unije i poštuju Financijsku uredbu i ovu Uredbu.

3. Komisija u postupcima nabave sklapa, dodjeljuje i potpisuje ugovore iz članka 15. u skladu s Financijskom uredbom.
4. Komisija može povjeriti zadaće povezane s Programom Agenciji i ESA-i u okviru neizravnog upravljanja, u skladu s njihovim ulogama i odgovornostima kako je utvrđeno u člancima 24. i 25. Kako bi se olakšalo postizanje ciljeva iz članka 3. i promicala najučinkovitija suradnja između tih triju subjekata, Komisija može sklopiti sporazume o doprinosu sa svakim subjektom.
5. Ne dovodeći u pitanje zadaće ugovaratelja iz članka 15. stavka 2., Agencije ili drugih subjekata kojima su povjerene zadaće, Komisija osigurava da se promiče i u najvećoj mogućoj mjeri širi prihvaćenost i korištenje usluga u okviru Programa. Osigurava komplementarnost, dosljednost, sinergije i veze između Programa te drugih djelovanja i programa Unije.
6. Komisija prema potrebi osigurava koherentnost aktivnosti koje se provode u kontekstu Programa s aktivnostima koje se provode u području svemira na razini Unije, na nacionalnoj razini ili na međunarodnoj razini. Potiče suradnju među državama članicama i, kad je to relevantno za Program, olakšava konvergenciju njihovih tehnoloških kapaciteta i razvoja u području svemira.
7. Komisija obavješćuje Programski odbor iz članka 42. stavka 1. o provizornim i konačnim rezultatima evaluacije svih postupaka nabave i svih ugovora, među ostalim i podugovorâ, sa subjektima iz privatnog i javnog sektora.

Članak 24.

Uloga Agencije

1. Zadaća je Agencije osigurati sigurnosnu akreditaciju državne infrastrukture i usluga za državne potrebe preko Odbora za sigurnosnu akreditaciju u skladu s glavom V. poglavljem II. Uredbe (EU) 2021/696.
2. Komisija može na temelju jednog ili više sporazuma o doprinosu Agenciji povjeriti sljedeće zadaće:
 - (a) rad državne infrastrukture Programa;
 - (b) operativnu sigurnost državne infrastrukture, uključujući analizu rizika i prijetnji, praćenje sigurnosti, posebno utvrđivanje tehničkih specifikacija i operativnih postupaka te praćenje njihove usklađenosti s općim sigurnosnim zahtjevima iz članka 27. stavka 2.
 - (c) pružanje usluga za državne potrebe;
 - (d) upravljanje ugovorima iz članka 15. nakon njihove dodjele i potpisivanja;
 - (e) sveobuhvatnu koordinaciju aspekata usluga za državne potrebe povezanih s korisnicima u bliskoj suradnji s državama članicama, relevantnim agencijama Unije, ESVD-om i drugim subjektima;
 - (f) poduzimanje aktivnosti povezanih s prihvaćenošću usluga koje se nude u okviru Programa među korisnicima bez utjecaja na aktivnosti koje provodi ugovaratelj iz članka 15. stavka 2. u okviru ugovorâ iz članka 15.

3. Odstupajući od članka 62. stavka 1. Financijske uredbe i podložno procjeni zaštite interesa Unije koju provodi Komisija, Agencija može sporazumima o doprinosu povjeriti provedbu posebnih aktivnosti drugim subjektima u područjima njihove nadležnosti pod uvjetima neizravnog upravljanja koji se primjenjuju na Komisiju.
4. Kad su aktivnosti povjerene Agenciji, osiguravaju se odgovarajući financijski, ljudski i administrativni resursi za njihovu provedbu. U tu svrhu Komisija može dodijeliti dio proračuna za aktivnosti povjerene Agenciji za financiranje ljudskih resursa potrebnih za njihovu provedbu.

Članak 25.

Uloga ESA-e

1. Pod uvjetom da je interes Unije zaštićen, ESA-i se u područjima njezine stručnosti mogu povjeriti sljedeće zadaće:
 - (a) nadzor nad aktivnostima razvoja i validacije iz članka 4. stavka 1. točke (a), koje se poduzimaju u okviru ugovorâ iz članka 15., osiguravajući koordinaciju između zadaća i proračuna povjerenih ESA-i na temelju ovog članka te mogućih ESA-inih vlastitih sredstava koja su stavljena na raspolaganje Programu ili ugovaratelju iz članka 15. stavka 2. u skladu s uvjetima koji se dogovaraju u sporazumima o doprinosu iz članka 23. stavka 4.;
 - (b) pružanje tehničkog stručnog znanja Komisiji, uključujući za pripremu tehničkih aspekata Programa;
 - (c) potporu evaluaciji ugovorâ u skladu s člankom 15.
2. Na temelju procjene Komisije ESA-i se mogu povjeriti druge zadaće na temelju potreba Programa, posebno povezane sa svemirskim i povezanim zemaljskim segmentom europske kvantne komunikacijske infrastrukture, pod uvjetom da se tim zadaćama ne udvostručuju aktivnosti koje provodi drugi subjekt u kontekstu Programa i da se njima nastoji poboljšati učinkovitost provedbe aktivnosti Programa.

Poglavlje VI.

Sigurnost Programa

Članak 26.

Opća načela sigurnosti

Na Program se primjenjuje članak 33. Uredbe (EU) 2021/696.

Članak 27.

Upravljanje sigurnošću

1. Komisija u svojem području nadležnosti i uz potporu Agencije osigurava visok stupanj sigurnosti, osobito u pogledu:
 - (a) zaštite zemaljske i svemirske infrastrukture i pružanja usluga, osobito od fizičkih napada i kibernetičkih napada, među ostalim i od ometanja tokova podataka;

- (b) kontrole prijenosa tehnologije i upravljanja tim prijenosima;
 - (c) razvoja i očuvanja stečene stručnosti te stečenog znanja i iskustva u Uniji;
 - (d) zaštite osjetljivih neklasificiranih podataka i klasificiranih podataka.
2. Za potrebe stavka 1. ovog članka Komisija se dužna pobrinuti da se za državnu infrastrukturu iz članka 5. stavka 2. provede analiza rizika i prijetnji. Na temelju te analize provedbenim aktima utvrđuje opće sigurnosne zahtjeve. Komisija pri tome uzima u obzir učinak tih zahtjeva na neometano funkcioniranje državne infrastrukture, posebno u pogledu troškova, upravljanja rizikom i vremenskog rasporeda, te osigurava da se ne smanji opća razina sigurnosti, da se ne ugrozi funkcioniranje opreme i da se uzmu u obzir rizici u pogledu kibersigurnosti. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 42. stavka 2.
3. Na Program se primjenjuje članak 34. stavci od 3. do 7. Uredbe (EU) 2021/696. Za potrebe ove Uredbe izraz „komponenta” u članku 34. Uredbe (EU) 2021/696 tumači se kao „državna infrastruktura”, a sva upućivanja na članak 34. stavak 2. Uredbe (EU) 2021/696 tumače se kao upućivanja na stavak 2. ovog članka.

Članak 28.

Sigurnost uvedenih sustava i usluga

Kad god sigurnost Unije ili njezinih država članica može biti ugrožena radom sustava ili pružanjem usluga za državne potrebe, primjenjuje se Odluka (ZVSP) XXX.

Članak 29.

Tijelo za sigurnosnu akreditaciju

Odbor za sigurnosnu akreditaciju osnovan u okviru Agencije na temelju članka 72. stavka 1. Uredbe (EU) 2021/696 je tijelo za sigurnosnu akreditaciju državne infrastrukture Programa.

Članak 30.

Opća načela sigurnosne akreditacije

Aktivnosti sigurnosne akreditacije povezane s Programom provode se u skladu s načelima utvrđenima u članku 37. točkama od (a) do (j) Uredbe (EU) 2021/696. Za potrebe ove Uredbe izraz „komponenta” u članku 37. Uredbe (EU) 2021/696 tumači se kao „državna infrastruktura”, a sva upućivanja na članak 34. stavak 2. Uredbe (EU) 2021/696 tumače se kao upućivanja na članak 27. stavak 2. ove Uredbe.

Članak 31.

Zadaće i sastav Odbora za sigurnosnu akreditaciju

1. Članak 38., uz iznimku stavka 2. točaka od (c) do (f), stavka 3. točke (b), i članak 39. Uredbe (EU) 2021/696 primjenjuju se na ovaj Program.
2. Uz stavak 1. i iznimno, predstavnici ugovaratelja iz članka 15. stavka 2. ove Uredbe mogu biti pozvani da prisustvuju sastancima Odbora za sigurnosnu akreditaciju kao promatrači za pitanja koja se izravno odnose na tog ugovaratelja.

Članak 32.

Pravila glasovanja Odbora za sigurnosnu akreditaciju

Članak 40. Uredbe (EU) 2021/696 primjenjuje se u pogledu pravila glasovanja Odbora za sigurnosnu akreditaciju.

Članak 33.

Obavješćivanje o odlukama i učinak odluka Odbora za sigurnosnu akreditaciju

1. Članak 41. stavci od 1. do 4. Uredbe (EU) 2021/696 primjenjuju se na odluke Odbora za sigurnosnu akreditaciju. Za potrebe ove Uredbe izraz „komponenta” iz članka 41. Uredbe (EU) 2021/696 tumači se kao „državna infrastruktura”.
2. Rasporedom rada Odbora za sigurnosnu akreditaciju ne smije se ometati raspored aktivnosti predviđen u programu rada iz članka 37. stavka 1.

Članak 34.

Uloga država članica u sigurnosnoj akreditaciji

Na Program se primjenjuje članak 42. Uredbe (EU) 2021/696.

Članak 35.

Zaštita klasificiranih podataka

1. Na klasificirane podatke povezane s Programom primjenjuje se članak 43. Uredbe (EU) 2021/696.
2. Klasificirani podaci koje prikuplja ESA u vezi sa zadaćama povjerenima na temelju članka 25. stavaka 1. i 2. smatraju se klasificiranim podacima EU-a u skladu s Odlukom Komisije (EU, Euratom) 2015/444⁴⁵ i Odlukom Vijeća 2013/488/EU⁴⁶, generiranim u nadležnosti Komisije.

Poglavlje VII.

Međunarodni odnosi

Članak 36.

Sudjelovanje trećih zemalja i međunarodnih organizacija u Programu

1. U skladu s uvjetima utvrđenima u posebnom sporazumu sklopljenom u skladu s člankom 218. UFEU-a o sudjelovanju treće zemlje u bilo kojem programu Unije, Program je otvoren za sudjelovanje članica Europskog udruženja slobodne trgovine

⁴⁵ Odluka Komisije (EU, Euratom) 2015/444 od 13. ožujka 2015. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 72, 17.3.2015., str. 53.).

⁴⁶ Odluka Vijeća od 23. rujna 2013. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 274, 15.10.2013., str. 1.).

(EFTA) koje su članice Europskog gospodarskog prostora (EGP) te sljedećih trećih zemalja:

- (a) zemalja pristupnica, zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja, u skladu s općim načelima i općim uvjetima sudjelovanja tih zemalja u programima Unije koji su uspostavljeni u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća za pridruživanje ili u sličnim sporazumima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;
 - (b) zemalja obuhvaćenih europskom politikom susjedstva, u skladu s općim načelima i općim uvjetima sudjelovanja tih zemalja u programima Unije koji su uspostavljeni u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća za pridruživanje ili u sličnim sporazumima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;
 - (c) trećih zemalja koje nisu treće zemlje obuhvaćene točkama (a) i (b).
2. Program je otvoren za sudjelovanje međunarodnih organizacija u skladu sa sporazumima sklopljenima u skladu s člankom 218. UFEU-a.
3. Posebnim sporazumom iz stavaka 1. i 2.:
- (a) osigurava se pravedna ravnoteža u pogledu doprinosa treće zemlje ili međunarodne organizacije koja sudjeluje u programima Unije i koristi za tu treću zemlju ili međunarodnu organizaciju;
 - (b) utvrđuju se uvjeti za sudjelovanje u programima, uključujući izračun financijskih doprinosa za pojedinačne programe, i administrativnim troškovima tih programa;
 - (c) trećoj zemlji ili međunarodnoj organizaciji ne dodjeljuje se ovlast za donošenje odluka u pogledu programa Unije;
 - (d) jamče se prava Unije da osigura dobro financijsko upravljanje i štiti svoje financijske interese;
 - (e) ne dovode se u pitanje obveze koje proizlaze iz postojećih sporazuma koje je sklopila Unija, posebno u pogledu prava korištenja frekvencija.
4. Ne dovodeći u pitanje uvjete utvrđene u stavcima 1., 2. i 3. te radi sigurnosti, Komisija može provedbenim aktima utvrditi dodatne zahtjeve za sudjelovanje trećih zemalja i međunarodnih organizacija u Programu u mjeri u kojoj je to u skladu s postojećim sporazumima iz stavaka 1. i 2. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 42. stavka 2.

Članak 37.

Pristup trećih zemalja i međunarodnih organizacija uslugama za državne potrebe

Treće zemlje i međunarodne organizacije mogu imati pristup uslugama za državne potrebe pod uvjetom da:

- (a) sklope sporazum u skladu s člankom 218. UFEU-a kojim se utvrđuju uvjeti za pristup uslugama za državne potrebe;
- (b) poštuju članak 43. stavak 1. Uredbe (EU) 2021/696.

Za potrebe ove Uredbe upućivanja na „Program” u članku 43. stavku 1. Uredbe (EU) 2021/696 tumače se kao upućivanja na „Program” uspostavljen ovom Uredbom.

Poglavlje VIII.

Programiranje, praćenje, evaluacija i kontrola

Članak 38.

Programiranje, praćenje i izvješćivanje

1. Program se provodi prema programima rada iz članka 110. Financijske uredbe. U programu rada utvrđuju se mjere i povezani proračun potrebni za ispunjavanje ciljeva Programa i, ako je to primjenjivo, ukupni iznos namijenjen operacijama mješovitog financiranja. Program rada je dopuna uz program rada komponente GOVSATCOM Svemirskog programa Unije iz članka 100. Uredbe (EU) 2021/696.
Komisija provedbenim aktima donosi program rada. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 42. stavka 2.
2. Pokazatelji za izvješćivanje o napretku Programa prema ostvarenju općih i posebnih ciljeva utvrđenih u članku 3. navedeni su u Prilogu.
3. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 43. kako bi izmijenila Prilog u odnosu na pokazatelje, kad se to smatra potrebnim, te kako bi dopunila ovu Uredbu odredbama o uspostavi okvira za praćenje i evaluaciju.
4. Kad to zahtijevaju krajnje hitni razlozi, na delegirane akte donesene na temelju ovog članka primjenjuje se postupak predviđen u članku 44.
5. Sustavom za izvješćivanje o uspješnosti osigurava se da se podaci za praćenje provedbe i rezultata Programa prikupljaju učinkovito, djelotvorno i pravodobno.
U tu svrhu uvode se razmjerni zahtjevi u pogledu izvješćivanja za primatelje sredstava Unije te, prema potrebi, za države članice.
6. Za potrebe stavka 2. primatelji sredstava Unije pružaju odgovarajuće informacije. Podaci potrebni za provjeru uspješnosti prikupljaju se učinkovito, djelotvorno i pravodobno.

Članak 39.

Evaluacija

1. Komisija provodi evaluacije Programa pravodobno kako bi se njihovi rezultati uzeli u obzir tijekom postupka donošenja odluka.
2. Komisija do [DATUM 3 GODINE NAKON STUPANJA NA SNAGU] i svake četiri godine nakon toga provodi evaluaciju provedbe Programa. Prilikom evaluacije procjenjuju se:
 - (a) učinkovitost usluga koje se pružaju u okviru Programa;
 - (b) razvoj potreba korisnika Programa.Ako je to potrebno, evaluaciji se prilaže odgovarajući prijedlog.

3. U evaluaciji Programa uzimaju se u obzir rezultati evaluacije komponente GOVSATCOM Svemirskog programa Unije provedene u skladu s člankom 102. Uredbe (EU) 2021/696.
4. Komisija dostavlja zaključke evaluacija i svoje primjedbe Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru te Odboru regija.
5. Subjekti uključeni u provedbu ove Uredbe Komisiji dostavljaju podatke i informacije koji su potrebni za evaluaciju iz stavka 1.
6. Dvije godine nakon postizanja potpune operativne sposobnosti i svake dvije godine nakon toga Agencija, uz savjetovanje s relevantnim dionicima, mora objaviti izvješće o tržištu u pogledu utjecaja Programa na komercijalnu satelitsku industriju EU-a kako bi se osigurao najmanji mogući utjecaj na tržišno natjecanje i zadržali poticaji za inovacije.

Članak 40.

Revizije

Revizije upotrebe doprinosa Unije koje provode osobe ili subjekti, među ostalim i oni koje institucije ili tijela Unije nisu ovlastili, osnova su za opće jamstvo na temelju članka 127. Financijske uredbe.

Članak 41.

Osobni podaci i zaštita privatnosti

Svi osobni podaci koji se obrađuju u kontekstu zadaća i aktivnosti iz ove Uredbe, uključujući one koje obrađuje Agencija, obrađuju se u skladu s primjenjivim pravom o zaštiti osobnih podataka, posebno Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁷ i Uredbom (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁸.

Poglavlje IX.

Delegiranje i provedbene mjere

Članak 42.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže Programski odbor osnovan člankom 107. Uredbe (EU) br. 2021/696, u sastavu za GOVSATCOM. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

⁴⁷ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

⁴⁸ Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39.).

Za potrebe donošenja provedbenih akata iz članka 5. stavka 3. i članka 27. stavka 2. ove Uredbe odbor iz prvog podstavka ovog stavka sastaje se u sastavu za sigurnost definiranom u članku 107. stavku 1. točki (e) Uredbe (EU) 2021/696.

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.
3. Ako Programski odbor ne da mišljenje o nacrtu provedbenog akta iz članka 27. stavka 2. ove Uredbe, Komisija ne donosi nacrt provedbenog akta pa se primjenjuje članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 43.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 38. dodjeljuje se Komisiji do 31. prosinca 2028.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 38. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u Službenom listu Europske unije ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 38. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 44.

Hitni postupak

1. Delegirani akti doneseni na temelju ovog članka stupaju na snagu bez odgode i primjenjuju se sve dok nije podnesen nikakav prigovor u skladu sa stavkom 2. Prilikom priopćenja delegiranog akta Europskom parlamentu i Vijeću navode se razlozi za primjenu hitnog postupka.
2. Europski parlament ili Vijeće mogu podnijeti prigovor na delegirani akt u skladu s postupkom iz članka 43. stavka 6. U takvom slučaju Komisija bez odgode stavlja dotični akt izvan snage nakon što joj Europski parlament ili Vijeće priopće svoju odluku o podnošenju prigovora.

Poglavlje X.

Prijelazne i završne odredbe

Članak 45.

Informiranje, komunikacija i promidžba

1. Primatelji sredstava Unije priznaju podrijetlo i osiguravaju vidljivost tih sredstava, posebno u promicanju aktivnosti i njihovih rezultata, pružanjem koherentnih, djelotvornih i razmjernih ciljanih informacija različitoj publici, među ostalim medijima i javnosti.
2. Komisija provodi aktivnosti informiranja i komunikacije koje se odnose na Program u pogledu aktivnosti poduzetih na temelju Programa i postignutih rezultata.
3. Financijska sredstva dodijeljena Programu pridonose i institucijskoj komunikaciji političkih prioriteta Unije, ako se ti prioriteti odnose na ciljeve iz članka 3.

Članak 46.

Kontinuitet usluga nakon 2027.

Ako je to potrebno, odobrena sredstva mogu se unijeti u proračun Unije nakon 2027. radi pokrivanja troškova potrebnih za ispunjavanje ciljeva predviđenih u članku 3. kako bi se omogućilo upravljanje djelovanjima koja nisu dovršena do kraja Programa te troškova koji obuhvaćaju ključne operativne aktivnosti i pružanje usluga.

Članak 47.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu,

Za Europski parlament
Predsjednik/Predsjednica

Za Vijeće
Predsjednik/Predsjednica

ZAKONODAVNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJ

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

1.1. Naslov prijedloga/inicijative

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Programa Unije za sigurnu povezivost

1.2. Predmetna područja politike

Svemirska politika Unije

1.3. Prijedlog/inicijativa odnosi se na:

☒ **novo djelovanje**

☐ **novo djelovanje nakon pilot-projekta/pripremnog djelovanja⁴⁹**

☐ **produženje postojećeg djelovanja**

☒ **spajanje ili preusmjeravanje jednog ili više djelovanja u drugo/novo djelovanje**

1.4. Ciljevi

1.4.1. Opći ciljevi

Opći je cilj Programa uspostaviti siguran i autonoman svemirski sustav za povezivost radi pružanja zajamčenih i otpornih satelitskih komunikacijskih usluga, posebno radi:

(a) osiguravanja dugoročne dostupnosti neprekinutog globalnog pristupa sigurnim i troškovno učinkovitim satelitskim komunikacijskim uslugama za državne korisnike kojim se podupire zaštita ključne infrastrukture, nadzor, vanjsko djelovanje, upravljanje krizama i namjene koje su ključne za gospodarstvo, okoliš, sigurnost i obranu, čime se povećava otpornost država članica, u skladu s člankom 7. stavkom 1.;

(b) omogućavanja privatnom sektoru da pruža komercijalne usluge u skladu s člankom 7. stavkom 2.

1.4.2. Posebni ciljevi

Posebni su ciljevi Programa:

(a) poboljšati otpornost komunikacijskih usluga Unije razvojem i izgradnjom infrastrukture za višeorbitalnu povezivost, kontinuirano prilagođavane razvoju potražnje za satelitskim komunikacijama, te upravljanjem tom infrastrukturom, uzimajući u obzir postojeću i buduću imovinu država članica koja se upotrebljava u okviru komponente GOVSATCOM Svemirskog programa Unije uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/696;

(b) pridonijeti kiberotpornosti proaktivnom i reaktivnom obranom od kiberprijetnji i elektromagnetskih prijetnji i operativnom kibersigurnosti te integrirati svemirski i povezani zemaljski segment europske kvantne komunikacijske infrastrukture kako bi se omogućio siguran prijenos kriptografskih ključeva;

⁴⁹

Kako je navedeno u članku 58. stavku 2. točkama (a) ili (b) Financijske uredbe.

- (c) pridonijeti kiberotpornosti proaktivnom i reaktivnom obranom od kiberprijetnji i elektromagnetskih prijetnji i operativnom kibersigurnosti te integrirati europsku kvantnu komunikacijsku infrastrukturu kako bi se omogućio siguran prijenos kriptografskih ključeva;
- (d) poboljšati i proširiti sposobnosti i usluge ostalih komponenti Svemirskog programa Unije;
- (e) poticati razvoj inovativnih i disruptivnih tehnologija, posebno iskorištavanjem nove svemirske industrije; i
- (f) omogućiti daljnji razvoj brze širokopojasne i neometane povezivosti u cijeloj Uniji, čime bi prestale postojati komunikacijske mrtve zone i čime bi se povećala kohezija među državnim područjima država članica, te omogućiti povezivost na zemljopisnim područjima od strateškog interesa izvan Unije.

1.4.3. Očekivani rezultati i učinak

Naveći očekivane učinke prijedloga/inicijative na ciljne korisnike/skupine.

Vlade država članica i institucije EU-a trebale bi imati koristi od otpornih, globalnih, zajamčenih i fleksibilnih satelitskih komunikacijskih rješenja kojima bi se zadovoljile njihove sve veće potrebe.

Industrija satelitske komunikacije EU-a imala bi koristi od dugoročne obveze i sigurnosne akreditacije na razini EU-a. S obzirom na to da je EU referentni klijent za usluge za državne potrebe, jača se poslovni model industrije satelitske komunikacije i smanjuje se njegova rizičnost kako bi one ostvarile bolji pristup financiranju i u konačnici bile konkurentnije.

Europski građani imali bi izravnu i neizravnu korist od povećane operativne učinkovitosti različitih aktera u području sigurnosti.

1.4.4. Pokazatelji uspješnosti

Naveći pokazatelje za praćenje napretka i postignuća

Posebni cilj 1.: poboljšati otpornost komunikacijskih usluga Unije razvojem i izgradnjom infrastrukture za višeorbitalnu povezivost, kontinuirano prilagođavane razvoju potražnje za satelitskim komunikacijama, te upravljanjem tom infrastrukturom, uzimajući u obzir postojeću i buduću imovinu država članica koja se upotrebljava u okviru komponente GOVSATCOM Svemirskog programa Unije uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/696;

Pokazatelj 1.: vlade država članica i institucije EU-a imaju pristup početnom skupu usluga za državne potrebe 2025., s punim kapacitetom 2027.

Pokazatelj 2.: dostupnost usluge

Pokazatelj 3.: potpuna integracija postojećih kapaciteta iz objedinjenog skupa kapaciteta Unije integracijom zemaljske infrastrukture GOVSATCOM-a

Pokazatelj 4.: godišnji broj velikih prekida u radu telekomunikacijskih mreža u državama članicama koji su ublaženi sustavom za sigurnu povezivost

Pokazatelj 5.: zadovoljstvo korisnika učinkovitošću sustava za sigurnu povezivost

Posebni cilj 2.: pridonijeti kiberotpornosti proaktivnom i reaktivnom obranom od kiberprijetnji i elektromagnetskih prijetnji i operativnom kibersigurnosti te integrirati

svemirski i povezan zemaljski segment europske kvantne komunikacijske infrastrukture kako bi se omogućio siguran prijenos kriptografskih ključeva.

Pokazatelj 1.: sustav dobiva sigurnosnu akreditaciju kojom je omogućeno da se uslugama prenose klasificirani podaci EU-a (EUCI) do određenog stupnja tajnosti i nacionalni klasificirani podaci država članica EU-a istovjetnog stupnja tajnosti, u skladu s načelima utvrđenima u Odluci Vijeća (2013/488/EU) o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a

Pokazatelj 2.: integracija svemirske infrastrukture EuroQCI na temelju najprikladnijeg tehničkog rješenja

Posebni cilj 3.: poboljšati i proširiti sposobnosti i usluge ostalih komponenti Svemirskog programa Unije.

Pokazatelj 1.: broj korisnih tereta koji služe drugim komponentama Svemirskog programa Unije

Posebni cilj 4.: poticati uvođenje inovativnih i disruptivnih tehnologija, posebno iskorištavanjem nove svemirske industrije.

Pokazatelj 1.: broj novoosnovanih poduzeća, MSP-ova i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije koja sudjeluju u razvoju infrastrukture

Posebni cilj 5.: omogućiti daljnji razvoj brze širokopojasne i neometane povezivosti u cijeloj Uniji, čime bi prestale postojati komunikacijske mrtve zone i čime bi se povećala kohezija među državnim područjima država članica, te omogućiti povezivost na zemljopisnim područjima od strateškog interesa izvan Unije.

Pokazatelj 1.: brzina komercijalnog satelitskog širokopojasnog pristupa

Pokazatelj 2.: broj novih potencijalnih korisnika komercijalnih satelitskih komunikacija u ruralnim područjima EU-a i zemljopisnim područjima od strateškog interesa

1.5. Osnova prijedloga/inicijative

1.5.1. Zahtjevi koje treba ispuniti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju, uključujući detaljan vremenski plan provedbe inicijative

Za izvršenje zadaća nužnih za provedbu Programa potrebno je sljedeće:

— sklapanje ugovora o koncesiji ili mješovitog ugovora s industrijskim subjektom, odabranim u skladu s postupkom nabave iz glave VII. Financijske uredbe,

— razvoj i uvođenje sustava,

— iskorištavanje usluga s vladama država članica i institucijama EU-a koji imaju pristup početnom skupu usluga za državne potrebe 2025., s punim kapacitetom 2027.,

— integracija s GOVSATCOM-ovim centrima 2025.,

— sigurnosna akreditacija sustava 2027. kojom je omogućeno da se uslugama prenose klasificirani podaci EU-a (EUCI) do određenog stupnja tajnosti i nacionalni klasificirani podaci država članica EU-a istovjetnog stupnja tajnosti, u skladu s

načelima utvrđenima u Odluci Vijeća (2013/488/EU) o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a,

— osiguravanje osoblja unutar Europske komisije za upravljanje Programom i djelotvorno praćenje rada različitih agencija, osobito Agencije,

— osiguravanje osoblja i proračuna za Agenciju kako bi na odgovarajući način provodila različite aktivnosti za koja će biti odgovorna na temelju Programa.

- 1.5.2. *Dodana vrijednost sudjelovanja Unije (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ove točke „dodana vrijednost sudjelovanja Unije” vrijednost je koja proizlazi iz intervencije Unije i predstavlja dodatnu vrijednost u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same.*

Programom će se jamčiti pristup sigurnim satelitskim komunikacijama. Na taj će način on neizravno pridonijeti sigurnosnim interesima EU-a. U državama članicama, npr., pružat će podršku službama za civilnu zaštitu, nacionalnoj policiji, tijelima zaduženima za javnu sigurnost, graničnoj policiji i pomorskim zajednicama. Na razini EU-a olakšat će rad agencija EU-a kao što su FRONTEX i Europska agencija za pomorsku sigurnost (EMSA) te povećati uspješnost civilne zaštite i humanitarnih intervencija u EU-u i u svijetu.

Uspostavom upravljanja na razini EU-a kojim se mogu iskoristiti usluge sigurne satelitske komunikacije i sluge satelitske komunikacije na rubu mreže u korist svih aktera u području sigurnosti na nacionalnoj razini i razini EU-a pridonijelo bi se djelotvornijem i autonomnijem odgovoru EU-a na rizike i prijetnje, koji među ostalim uključuju kibernetičke, hibridne prijetnje i prirodne katastrofe, i novijim scenarijima upotrebe sigurne državne satelitske komunikacije i sve većim globalnim potrebama.

Ne postoji održiv poslovni model za razvoj sustava u privatnom svemirskom sektoru EU-a u koji ne bi bila uključena država. Ulaganja u istraživanje i razvoj pridonijet će industrijskoj konkurentnosti EU-a.

- 1.5.3. *Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava*

Iskustvo stečeno na temelju upravljanja svemirskim inicijativama i programima Unije:

i. javno-privatno partnerstvo (JPP):

na početku programa Galileo razmatrao se model provedbe JPP-a;

ii. upravljanje:

upravljačka struktura za druge svemirske inicijative Unije pokazala je da je EUSPA najprikladnija za zadaće povezane s provedbom takvih inicijativa, dok je ESA zadužena za podupiranje faza razvoja i validacije.

- 1.5.4. *Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima*

Ciljevi Programa slični su ciljevima drugih programa Unije, kao što su Obzor Europa uspostavljen Uredbom (EU) 2021/695 Europskog parlamenta i Vijeća, Digitalna Europa uspostavljena Uredbom (EU) 2021/694 Europskog parlamenta i Vijeća, Instrument za povezivanje Europe uspostavljen Uredbom (EU) 2021/1153

Europskog parlamenta i Vijeća i, posebno, Svemirski program Unije uspostavljen Uredbom (EU) 2021/696 Europskog parlamenta i Vijeća.

Zbog svojih utjecaja na sigurnost Unije i njezinih država članica Program dijeli ciljeve i načela i s Europskim fondom za obranu uspostavljenim Uredbom (EU) 2021/697 Europskog parlamenta.

Zbog globalne pokrivenosti program dijeli ciljeve i načela s Instrumentom za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa uspostavljenim Uredbom (EU) 2021/947

1.5.5. Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele

Financiranje inicijative iz proračuna Unije temelji se na doprinosu sredstava iz sljedećih postojećih programa Unije, koji imaju slične ciljeve kao i ova inicijativa:

- Svemirski program Unije
- Digitalna Europa
- Instrument za povezivanje Europe
- Europski fond za obranu
- rezerve za nove izazove i prioritete Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju

Dio financiranja osiguran je i sredstvima dostupnima iz nedodijeljenih razlika pod naslovima 1. i 5. Višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021.–2027.

Financiranje Programa dopunjava se i financiranjem u okviru Obzora Europa, Svemirskog programa Unije i Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju.

1.6. Trajanje i financijski učinak prijedloga/inicijative

☒ ograničeno trajanje

- ☒ na snazi od 1. 1. 2023. do 31. 12. 2027.
- ☒ financijski učinak od 2023. do 2027. za odobrena sredstva za preuzete obveze i od 2023. do 2030. za odobrena sredstva za plaćanje

☐ neograničeno trajanje

- provedba s početnim razdobljem od GGGG do GGGG
- nakon čega slijedi redovna provedba.

1.7. Predviđeni načini upravljanja⁵⁰

☒ Izravno upravljanje koje provodi Komisija

- ☒ putem svojih službi, uključujući osoblje u delegacijama Unije
- ☐ putem izvršnih agencija

☐ Podijeljeno upravljanje s državama članicama

☒ Neizravno upravljanje povjeravanjem zadaća izvršenja proračuna:

- ☐ trećim zemljama ili tijelima koja su one odredile
- ☒ međunarodnim organizacijama i njihovim agencijama (navesti)
- ☐ EIB-u i Europskom investicijskom fondu
- ☒ tijelima iz članaka 70. i 71. Financijske uredbe
- ☐ tijelima javnog prava
- ☐ tijelima uređenima privatnim pravom koja pružaju javne usluge u mjeri u kojoj daju odgovarajuća financijska jamstva
- ☐ tijelima uređenima privatnim pravom države članice kojima je povjerena provedba javno-privatnog partnerstva i koja daju odgovarajuća financijska jamstva
- ☐ osobama kojima je povjerena provedba određenih djelovanja u području ZVSP-a u skladu s glavom V. UEU-a i koje su navedene u odgovarajućem temeljnom aktu.
- *Ako je navedeno više načina upravljanja, potrebno je pojasniti u odjeljku „Napomene”.*

Napomene

Različiti akteri u upravljanju imat će odgovornosti navedene u nastavku.

i. Komisija ima opću odgovornost za provedbu Programa, među ostalim i u području sigurnosti, ne dovodeći u pitanje ovlasti država članica u području nacionalne sigurnosti.

⁵⁰

Informacije o načinima upravljanja i upućivanja na Financijsku uredbu dostupni su na internetskim stranicama BudgWeb:

<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

- ii. Agencija Europske unije za svemirski program (sa sjedištem u Pragu) bit će odgovorna za:
- rad državne infrastrukture Programa,
 - operativnu sigurnost državne infrastrukture, uključujući analizu rizika i prijetnji, praćenje sigurnosti,
 - pružanje usluga za državne potrebe,
 - upravljanje ugovorom o koncesiji ili mješovitim ugovorom,
 - sveobuhvatnu koordinaciju aspekata usluga za državne potrebe povezanih s korisnicima u bliskoj suradnji s državama članicama, relevantnim agencijama Unije, ESVD-om i drugim subjektima,
 - poduzimanje aktivnosti povezanih s prihvaćanjem usluga koje se nude u okviru Programa među korisnicima.
- iii. Podložno prilagodbama njezinu internom postupku odlučivanja kojim se štite interesi EU-a, Europskoj svemirskoj agenciji (ESA) povjerilo bi se sljedeće:
- aktivnosti razvoja i validacije u okviru ugovora o provedbi;
 - pružanje tehničkog stručnog znanja Komisiji, među ostalim za pripremu tehničkih aspekata Programa;
 - evaluacija ugovora o provedbi.

2. MJERE UPRAVLJANJA

2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja

Navesti učestalost i uvjete.

Praćenje inicijative trebalo bi obuhvaćati sljedeće aspekte:

— **provedba:** uvođenje infrastrukture u skladu s ugovornim aranžmanima. Za svaku fazu uvođenja infrastrukture u okviru JPP-a utvrdit će se operativni ciljevi s povezanim ključnim pokazateljima uspješnosti (KPI) koji bi se trebali odražavati i u ugovornim aranžmanima. Ključni pokazatelji uspješnosti utvrdit će se na temelju operativnih i sigurnosnih zahtjeva, a pratit će ih Komisija. Provedbenim aktima dodatno će se definirati zahtjevi za portfelj usluga, pružanje usluga za državne potrebe, opći sigurnosni zahtjevi i program rada;

— **primjena:** pružanje usluga u okviru inicijative i razvoj potreba korisnika inicijative. Konkretno mjereno pokazateljima u nastavku:

— globalna pokrivenost,

— dostupnost usluge,

— latencija,

— broj korisnika,

— količina upotrijebljenih podataka (tj. sustav se koristi, a njegov je kapacitet primjereno postavljen).

Pokazatelji će se mjeriti svake godine.

2.2. Sustavi upravljanja i kontrole

2.2.1. *Obrazloženje načina upravljanja, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole*

Komisija bi imala opću odgovornost za provedbu Programa, među ostalim i u području sigurnosti, ne dovodeći u pitanje ovlasti država članica u području nacionalne sigurnosti.

Komisija bi ESA-i i EUSPA-i povjerila da pridonesu pravilnoj provedbi u pogledu aktivnosti razvoja i validacije odnosno aktivnosti iskorištavanja. Osim toga, EUSPA bi provodila sigurnosnu akreditaciju državne infrastrukture i usluga za državne potrebe u skladu s glavom V. poglavljem II. Uredbe (EU) 2021/696.

Načini plaćanja trebali bi ostati slični načinima plaćanja u okviru prethodnog VFO-a: agencije pripremaju predviđeni iznos za isplatu, Komisija ih provjerava (posebno u odnosu na ukupnu delegiranu omotnicu), a plaćanja se vrše redovito kako bi se omogućilo da subjekti kojima su povjerene zadaće učinkovito upravljaju javnom nabavom i izbjegnju novčane probleme. Komisija je nadležna za odobravanje plaćanja, posebno jer ima zakonsko pravo smanjiti plaćanje ako se potražnja i povezane prognoze smatraju pretjeranima.

Strategija kontrole koja će biti utvrđena u sporazumima o doprinosima temeljit će se na iskustvu stečenom u okviru prethodnog VFO-a, posebno iz postupka tromjesečnog izvješćivanja (koje uključuje izvješćivanje o programu, financijama i upravljanju rizicima) te rada na različitim razinama odbora (npr., odbor za javnu

nabavu) i sastanaka. U budućoj strategiji kontrole utvrdit će se svi mogući rizici za Program i uzeti u obzir njihova relativna važnost i mogući utjecaj na Program. Taj se način kontrole pokazao djelotvornim kad je riječ o glavnim programima Galileo, EGNOS i Copernicus, kao što je navedeno u njihovim evaluacijama u sredini programskog razdoblja.

2.2.2. *Informacije o utvrđenim rizicima i uspostavljenim sustavima unutarnje kontrole za ublažavanje rizika*

Utvrđeni rizici

Tehnološki rizik: korištenje vrhunske tehnologije koju tek treba validirati i čije se specifikacije stalno mijenjaju.

Industrijski rizik: u uspostavljanje i modernizaciju infrastrukture mogu biti uključeni mnogi industrijski akteri u nizu zemalja, čiji rad mora biti učinkovito usklađen kako bi uspostavljeni sustavi bili pouzdani i u potpunosti integrirani, posebno s obzirom na sigurnost.

Rizik u području vremenskog rasporeda: svako kašnjenje u provedbi ugrozilo bi potencijalne prilike i vjerojatno uzrokovalo prekomjerne troškove.

Rizik u području upravljanja: za upravljanje Programom potrebna je suradnja različitih tijela, a mora se jamčiti i odgovarajući stupanj stabilnosti i organizacije. Kad je riječ o važnim pitanjima, moraju se uzeti u obzir razlike u mišljenjima među različitim uključenim stranama, a posebno među državama članicama. U tom bi kontekstu trebalo razmotriti mogućnost da se određeni rizici, uključujući financijske rizike i rizike povezane sa sigurnošću, podijele među akterima koji su najkvalificiraniji za njihovo rješavanje.

Financijski rizik: financijski rizik povezan je s nedostatnim financiranjem država članica i privatnog sektora. Taj će rizik biti poznat tijekom postupka nabave, prije donošenja zaključaka o bilo kakvim rashodima povezanima s provedbom Programa.

Unutarnja kontrola

Opći sustav unutarnje kontrole Glavne uprave za obrambenu industriju i svemir (GU DEFIS) oslanja se na različita izvješća koja na tromjesečnoj osnovi dostavljaju subjekti kojima su povjerene određene zadaće. Nakon tih izvješća slijede namjenske revizije kako bi se osiguralo poštovanje planova i kako bi se riješile sve tehničke poteškoće. Te revizije uključuju daljnje radnje s obzirom na rizike povezane s provedbom Programa. Uz to GU DEFIS provodi *ex post* revizije kako bi se osiguralo dobro financijsko upravljanje predmetnih subjekata.

2.2.3. *Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju)*

Glavnim proračunom Programa upravlja Agencija i ESA na temelju sporazuma o doprinosima. Na temelju ranijih podataka, ukupni troškovi kontrole svih subjekata kojima je Komisija povjerila tu zadaću procjenjuju se na oko 1 % sredstava kojima upravlja. Na temelju prethodnog razdoblja troškovi provedbenih tijela procjenjuju se na 5–10 %.

Očekivane razine rizika od pogreške u plaćanju i zaključenju su ograničene, pri čemu se uzima u obzir mehanizam nabave: Komisija delegira provedbu nabave Agenciji ili ESA-i u okviru višegodišnjeg financijskog okvira, a te agencije na tromjesečnoj

osnovi izvješćuju o stvarnim i predviđenim nabavama unutar granica delegiranih iznosa.

2.3. Mjere za sprečavanje prijevара i nepravilnosti

Navesti postojeće ili predviđene mjere za sprečavanje i zaštitu, npr. iz strategije za borbu protiv prijevара.

Sporazumima o doprinosima koji proizlaze iz ove Uredbe i koji će se sklopiti s trećim stranama propisat će se da nadzor i financijsku kontrolu vrši Komisija ili predstavnik kojeg ona ovlasti, a revizije Revizorski sud ili OLAF, na temelju odluke EU-a, ako je potrebno, na terenu.

3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak

- Postojeće proračunske linije (vidjeti tablicu u odjeljku 3.2.).

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	Broj	dif./nedif. ⁵¹	zemalja EFTA-e ⁵²	zemalja kandidatkinja ⁵³	trećih zemalja	u smislu članka 21. stavka 2. točke (b) Financijske uredbe
	[XX YY YY YY]	dif./nedif.	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE

- Zatražene nove proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	Broj	dif./nedif.	zemalja EFTA-e	zemalja kandidatkinja	trećih zemalja	u smislu članka 21. stavka 2. točke (b) Financijske uredbe
1	04.0301	Dif.	NE	NE	NE	NE
5	13.05	Dif.	NE	NE	NE	NE
6	14.07	Dif.	NE	NE	NE	NE

⁵¹ Dif. = diferencirana odobrena sredstva; nedif. = nediferencirana odobrena sredstva.

⁵² EFTA: Europsko udruženje slobodne trgovine.

⁵³ Zemlje kandidatkinje i, ako je primjenjivo, potencijalni kandidati sa zapadnog Balkana.

3.2. Izvori financiranja za sigurnu povezivost Unije

3.2.1. Namijenjeno iz postojećih programa

Svemirski program	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
04.0101.03 Potpora Svemirskom programu	0,900	0,550	0,300	0,300	0,300	0,300	0,450	3,100
04.0201 Galileo/EGNOS	1,325							1,325
04.0203 Govsatcom/SSA	18,448	24,641	39,472	41,826	40,435	26,708	26,132	217,662
Ukupno za svemir	20,673	25,191	39,772	42,126	40,735	27,008	26,582	222,087

Obzor Europa – klaster Digitalizacija, industrija i svemir			86,000	86,000	86,000	86,000	86,000	430,000
--	--	--	--------	--------	--------	--------	--------	---------

NDICI – Globalna Europa					50,000	50,000	50,000	150,000
-------------------------	--	--	--	--	--------	--------	--------	---------

Ukupno namijenjeno	20,673	25,191	125,772	128,126	176,735	163,008	162,582	802,087
--------------------	--------	--------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

3.2.2. Izvor financiranja odobrenih sredstava u okviru novog Programa Unije za sigurnu povezivost

Doprinos iz Svemirskog programa	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
---------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------

Potpota iz Galilea/EGNOS-a			0,250	0,200	0,200	0,200	0,050	0,900
Galileo/EGNOS					80,000	80,000	97,013	257,013
Ukupno iz Galilea/EGNOS-a			0,250	0,200	80,200	80,200	97,063	257,913

Doprinos iz CEF-a	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
Digitalni dio				50,000	50,000	50,000	50,000	200,000

Doprinos iz DEP-a	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
DEP ⁵⁴			88,000	88,000	88,000	88,000	88,000	440,000

Doprinos iz Europskog fonda za obranu	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
Razvoj sposobnosti				51,000	61,000	71,000	85,000	268,000
Istraživanja u području obrane				25,000	30,000	35,000	42,000	132,000
Ukupno iz EDF-a				76,000	91,000	106,000	127,000	400,000

⁵⁴

Uglavnom iz kibersigurnosti.

Doprinos iz NDICI-ja – Globalna Europa	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
Rezerva za nove izazove i prioritete					50,000	50,000	50,000	150,000

Povlačenje iz razlika	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
Naslov 1.			20,000	10,000	10,000	5,000	5,000	50,000
Naslov 5.			30,000	20,000	20,000	15,000	15,000	100,000
Ukupno iz razlika			50,000	30,000	30,000	20,000	20,000	150,000

PREGLED DOPRINOSA IZ PROGRAMA I RAZLIKA

Doprinosi iz programa i razlika	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
Svemir			0,250	0,200	80,200	80,200	97,063	257,913
CEF				50,000	50,000	50,000	50,000	200,000
DEP			88,000	88,000	88,000	88,000	88,000	440,000
Razlika iz naslova 1.			20,000	10,000	10,000	5,000	5,000	50,000
Međuzbroj za naslov 1.			108,250	148,200	228,200	223,200	240,063	947,913
EDF				76,000	91,000	106,000	127,000	400,000
Razlika iz naslova 5.			30,000	20,000	20,000	15,000	15,000	100,000
Međuzbroj za naslov 5.			30,000	96,000	111,000	121,000	142,000	500,000

NDICI					50,000	50,000	50,000	150,000
Međuzbroj za naslov 6.					50,000	50,000	50,000	150,000
Ukupno za sigurnu povezivost Unije			138,250	244,200	389,200	394,200	432,063	1 597,913

3.2.3. Sažetak procijenjenog učinka na odobrena sredstva za poslovanje

- ☐ Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna odobrena sredstva za poslovanje.
- ☒ Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća odobrena sredstva za poslovanje:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	01	Jedinstveno tržište Inovacije i digitalizacija – klaster 4 Svemir
---	----	---

			2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Nakon 2027.	UKUPNO
04.0301 Odobrena sredstva za poslovanje sigurne povezivosti ⁵⁵	Obveze	(1)		0	108,000	148,000	228,000	223,200	240,013		947,013

⁵⁵

Sljedeća sredstva bit će sudelegirana GU-u za komunikaciju:

	Plaćanja	(2)			100,000	100,000	200,000	200,000	200,000	147,013	947,013
04.0101.03 – Rashodi za potporu	Obveze = plaćanja	(3)			0,250	0,200	0,200	0,200	0,050		0,900
UKUPNA odobrena sredstva za omotnicu programa – Naslov 1.	Obveze	= ₁ + 3			108,250	148,200	228,200	223,200	240,063		947,913
	Plaćanja	= ₂ + 3			100,250	100,200	200,200	200,200	200,050	147,013	947,913

04 0301 Doprinos iz proračuna za sigurnu povezivost proračunu EUSPA-e	Obveze	(4)			-1,950	-2,850	-3,850	-5,500	-5,850		-20,000
	Plaćanja	(5)			-1,950	-2,850	-3,850	-5,500	-5,850		-20,000

					2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
--	--	--	--	--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

- 390 milijuna EUR (doprinos iz DEP-a) za izradu zemaljskog segmenta EuroQCI-ja.
- 50 milijuna EUR (doprinos iz DEP-a) za razvoj sigurne ugrađene arhitekture sigurne povezivosti s ugrađenom distribucijom kvantnih ključeva, uključujući veze do svemirskog sustava za prijenos podataka.
- 90 milijuna EUR (doprinos iz CEF-a) za troškove zemaljskog dijela EuroQCI-ja.
- 110 milijuna EUR (doprinos iz CEF-a) za nabavu segmenta satelitske infrastrukture EuroQCI-ja.

UKUPNA odobrena sredstva za omotnicu programa	Obveze	= ₁₊₃ + ₄			106,300	145,350	224,350	217,700	234,213		927,913
	Plaćanja	= ₂₊₃ + ₅			98,300	97,350	196,350	194,700	194,200	147,013	927,913

UKUPNA odobrena sredstva iz naslova 1.	Obveze	= ₁₊₃			108,250	148,200	228,200	223,200	240,063		947,913
	Plaćanja	= ₂₊₃			100,250	100,200	200,200	200,200	200,050	147,013	947,913

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	05	Sigurnost i obrana – klaster 13 Obrana
--	----	--

			2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Nakon 2027.	UKUPNO
13.0501 Odobrena sredstva za poslovanje sigurne povezivosti	Obveze	(1)			30,000	96,000	111,000	121,000	142,000		500,000
	Plaćanja	(2)			30,000	50,000	100,000	100,000	100,000	120,000	500,000
UKUPNA odobrena sredstva za omotnicu programa – Naslov 5.	Obveze	= ₁			30,000	96,000	111,000	121,000	142,000		500,000
	Plaćanja	= ₂			30,000	50,000	100,000	100,000	100,000	120,000	500,000

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	06	SUSJEDSTVO I SVIJET – klaster 14 Vanjsko djelovanje
---	-----------	--

			2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	<i>Nakon 2027.</i>	UKUPNO
14.07 Odobrena sredstva za poslovanje sigurne povezivosti	Obveze	(1)					50,000	50,000	50,000		150,000
	Plaćanja	(2)					40,000	40,000	40,000	30,000	150,000
UKUPNA odobrena sredstva za omotnicu programa – Naslov 6.	Obveze	=1					50,000	50,000	50,000		150,000
	Plaćanja	=2					40,000	40,000	40,000	30,000	150,000

UKUPNA odobrena sredstva za poslovanje (svi naslovi za poslovanje, uključujući prijenos iz proračuna EUSPA-e)	Obveze	(4)			138,000	244,000	389,000	394,000	432,013		1 597,013
	Plaćanja	(5)			130,000	150,000	340,000	340,000	340,000	297,013	1 597,013
UKUPNA administrativna odobrena sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe (svi naslovi za poslovanje)	Obveze = plaćanja	(6)			0,250	0,200	0,200	0,200	0,050		0,900

UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA od 1. do 6. višegodišnjeg financijskog okvira	Obveze	=4+6			138,250	244,200	389,200	394,200	432,063		1 597,913
	Plaćanja	=5+6			130,250	150,200	340,200	340,200	340,050	297,013	1 597,913

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	7	„Administrativni rashodi”
--	---	---------------------------

U ovaj se dio unose „administrativni proračunski podaci”, koji se najprije unose u prilog zakonodavnom financijskom izvještaju (Prilog V. internim pravilima), koji se učitava u sustav DECIDE za potrebe savjetovanja među službama.

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

		2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	<i>Nakon 2027.</i>	UKUPNO
Ljudski resursi			2,334	2,334	2,334	2,334	1,690	1,448		12,474
Ostali administrativni rashodi			0,343	0,343	0,343	0,343	0,343	0,343		2,058
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira	(ukupne obveze = ukupna plaćanja)		2,667	2,667	2,667	2,667	2,033	1,791		14,532

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

		2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	<i>Nakon 2027.</i>	UKUPNO
UKUPNA odobrena sredstva u svim naslovima višegodišnjeg financijskog okvira	Obveze		2,677	140,927	246,877	391,877	396,23341	433,854		1 612,445
	Plaćanja		2,677	132,927	152,877	342,877	342,23333	341,841	297,013	1 612,445

Dodatne informacije: uz Svemirski program i Programa i programa Unije za sigurnu povezivost paket VFO-a uključuje zasebnu omotnicu za doprinos EU-a Agenciji u proračunskoj liniji 04.1001 koja u početku iznosi 504 milijuna EUR. Postoji dodatni doprinos od 20 milijuna EUR za financiranje dodatnog osoblja EUSPA-e (30 radnih mjesta 2027.).

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)		2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	<i>Nako n 2027.</i>	UKUPN O
Odobrena sredstva za poslovanje 04.10 01 Doprinos EU-a Agenciji	Obveze	56,175	68,345	72,812	75,770	76,059	77,577	77,777		504,515
	Plaćanja	56,175	68,345	72,812	75,770	76,059	77,577	77,777		504,515
Doprinos iz proračuna za sigurnu povezivost proračunu EUSPA-e	Obveze			1,950	2,850	3,850	5,500	5,850		20,000
	Plaćanja			1,950	2,850	3,850	5,500	5,850		20,000
UKUPNO ZA EUSPA-u	Obveze	56,175	68,345	74,762	78,620	79,909	83,077	83,627		524,515

	Plaćanja	56,175	68,345	74,762	78,620	79,909	83,077	83,627		524,515

Dodatni proračun za EUSPA-u podijeljen je na sljedeće stavke:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)		U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)								
		2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	<i>Nakon 2027.</i>	UKUPNO
Naslov 1. – plaće	Obveze			1,225	1,825	2,450	3,700	3,950		13,150
	Plaćanja			1,225	1,825	2,450	3,700	3,950		13,150
Naslov 2. – ostali administrativni rashodi	Obveze			0,450	0,750	1,000	1,400	1,400		5,000
	Plaćanja			0,450	0,750	1,000	1,400	1,400		5,000
Naslov 3. – rashodi poslovanja	Obveze			0,275	0,275	0,400	0,400	0,500		1,850
	Plaćanja			0,275	0,275	0,400	0,400	0,500		1,850
UKUPNO dodatni proračun EUSPA-e	Obveze			1,950	2,850	3,850	5,500	5,800		20,000

	Plaćanja			1,950	2,850	3,850	5,500	5,800		20,000
--	----------	--	--	-------	-------	-------	-------	-------	--	--------

Potrebno osoblje EUSPA-e za razdoblje 2021.–2027. (broj kadrova):

<u>Početno osoblje</u> <u>EUSPA-e u skladu s</u> <u>Uredbom o svemiru</u>	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Privremeno osoblje (AD)	189	229	249	249	249	249	249
Privremeno osoblje (AST)	2	2	2	2	2	2	2
Ugovorno osoblje (CA)	34	34	34	34	34	34	34
UNS-ovi	13	14	14	14	16	16	16
UKUPNO	238	279	299	299	301	301	301

<u>Dodatno osoblje</u> <u>zatraženo za</u> <u>EUSPA-u</u>	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Privremeno osoblje (AD)	0	0	5	8	10	15	15
Privremeno osoblje (AST)	0	0	0	0	0	0	0
Ugovorno osoblje (CA)	0	0	4	5	7	10	12
UNS-ovi	0	0	1	1	2	3	3
UKUPNO	0	0	10	14	19	28	30

UKUPNO osoblje za EUSPA-u	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Privremeno osoblje (AD)	189	229	254	257	259	264	264
Privremeno osoblje (AST)	2	2	2	2	2	2	2

Ugovorno osoblje (CA)	34	34	38	39	41	44	46
UNS-ovi	13	14	15	15	18	19	19
UKUPNO	238	279	309	313	320	329	331

Dodatnih 30 radnih mjesta za EUSPA-u povezano je s radom državne infrastrukture i pružanjem usluga za državne potrebe, uključujući upravljanje povezanim ugovorima, sigurnosnu akreditaciju te infrastrukture i tih usluga i opću koordinaciju korisničkih aspekata usluga za državne potrebe.

3.2.4. Sažetak procijenjenog učinka na administrativna odobrena sredstva

- ☐ Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna administrativna odobrena sredstva.
- ☒ Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća administrativna odobrena sredstva:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Godine	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	UKUPNO
--------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------

NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira								
Ljudski resursi		2,334	2,334	2,334	2,334	1,690	1,448	12,474
Ostali administrativni rashodi		0,343	0,343	0,343	0,343	0,343	0,343	2,058
Međuzbroj za NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira		2,677	2,677	2,677	2,677	2,033	1,791	14,532

Izvan NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira								
Ljudski resursi								
Ostali administrativni rashodi (prijašnje linije „BA”)			0,250	0,200	0,200	0,200	0,050	0,900
Međuzbroj izvan NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira			0,250	0,200	0,200	0,200	0,050	0,900

UKUPNO		2,677	2,927	2,877	2,877	2,233	1,841	15,432
---------------	--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

Potrebna odobrena sredstva za ljudske resurse i ostale administrativne rashode pokrit će se odobrenim sredstvima glavne uprave koja su već dodijeljena za upravljanje djelovanjem i/ili su preraspodijeljena unutar glavne uprave te, prema potrebi, dodatnim sredstvima koja se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

3.2.4.1. Procijenjene potrebe u pogledu ljudskih resursa

- ☐ Za prijedlog/inicijativu nisu potrebni ljudski resursi.
- ☒ Za prijedlog/inicijativu potrebni su sljedeći ljudski resursi:

Procjenu navesti u ekvivalentima punog radnog vremena

Godine	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	
• Radna mjesta prema planu radnih mjesta (dužnosnici i privremeno osoblje) <u>za GU DEFIS</u>								
Sjedište i predstavništva Komisije		11	11	11	11	8	7	
Delegacije								
Istraživanje								
• Vanjsko osoblje (u ekvivalentu punog radnog vremena: EPRV) – UO, LO, UNS, UsO i MSD <u>za GU DEFIS</u>								
Naslov 7.								
Financiran o iz NASLOV A 7. višegodišnjeg financijskog okvira	– u sjedištima		7	7	7	7	5	4
	– u delegacijama							
Financirano iz omotnice programa	– u sjedištima							
	– u delegacijama							
Istraživanje								
Ostalo (navesti)								
UKUPNO		18	18	18	18	13	11	

Potrebe za ljudskim resursima pokrit će se osobljem glavne uprave kojemu je već povjereno upravljanje djelovanjem i/ili koje je preraspoređeno unutar glavne uprave te, prema potrebi, resursima koji se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

Opis zadaća:

Dužnosnici i privremeno osoblje	Za pokretanje aktivnosti 11 ekvivalenata punog radnog vremena, što će se smanjiti na 7 u 2027. za upravljanje JPP-om i operativno, financijsko i pravno praćenje aktivnosti.
Vanjsko osoblje	Za pokretanje aktivnosti 7 ekvivalenata punog radnog vremena (3 UO-a i 4 SNU-a), što će se smanjiti na 4 (1 UO i 3 SNU-a) u 2027. za upravljanje JPP-om i operativno praćenje aktivnosti.

3.2.5. Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom

U prijedlogu/inicijativi:

- ☒ može se u potpunosti financirati preraspodjelom unutar relevantnog naslova višegodišnjeg financijskog okvira (VFO).

Naslovi 1., 5. i 6. Vidjeti detalje u odjeljku 3.2.

- ☒ zahtijeva upotrebu nedodijeljene razlike u okviru relevantnog naslova VFO-a i/ili upotrebu posebnih instrumenata kako su definirani u Uredbi o VFO-u.

Razlike pod naslovima 1. i 5. Vidjeti detalje u odjeljku 3.2.

- ☐ zahtijeva reviziju VFO-a.

Objasniti što je potrebno te navesti predmetne naslove i proračunske linije te odgovarajuće iznose.

3.2.6. Doprinos trećih strana

U prijedlogu/inicijativi:

- ☐ ne predviđa se sudjelovanje trećih strana u sufinanciranju.
- ☒ predviđa se sudjelovanje trećih strana u sufinanciranju prema sljedećoj procjeni:

Odobrena sredstva u milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
ESA i/ili države članice	Još nije potvrđeno	Još nije potvrđeno	Još nije potvrđeno	Još nije potvrđeno	Još nije potvrđeno	Još nije potvrđeno
UKUPNO sufinancirana odobrena sredstva						

ESA i/ili države članice potvrdit će naknadno svoje sudjelovanje u takvoj aktivnosti.

3.3. Procijenjeni učinak na prihode

- ☒ Prijedlog/inicijativa nema financijski učinak na prihode.
- ☐ Prijedlog/inicijativa ima sljedeći financijski učinak:
 - ☐ na vlastita sredstva
 - ☐ na ostale prihode
 - navesti jesu li prihodi namijenjeni proračunskim linijama rashoda ☐

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Proračunska prihoda:	linija	Odobrena sredstva dostupna za tekuću financijsku godinu	Učinak prijedloga/inicijative ⁵⁶					
			Godina N	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)	
Članak								

Za namjenske prihode navesti odgovarajuće proračunske linije rashoda.

[...]

Ostale napomene (npr. metoda/formula za izračun učinka na prihode ili druge informacije)

[...]

⁵⁶

Kad je riječ o tradicionalnim vlastitim sredstvima (carine, pristojbe na šećer) navedeni iznosi moraju biti neto iznosi, to jest bruto iznosi nakon odbitka od 20 % na ime troškova naplate.